

~~1927~~

ȘTEFAN GR. BERECHET
Profesor agregat la Facultatea de drept din Iași.

77

Documente vechi 1490-1827

II

CHIȘINĂU
Tipografia Eparhială—„Cartea Românească”
1928

1872

BIB

5816

TEFAN GR. BERECHET
r agregat la Facultatea de drept din Iași.

Documente vechi

1490—1827

II

CHIȘINĂU

Tipografia Eparhială—, Cartea Românească*

1928

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

12. X. 1928.

Centru „Anuarul institu-
tului de istorie națională.
Universității din Cluj.

Ș Berechet

LAMURIRE

*Puțini vor dori astfel de citire. Mai puțini vor arunca un ban pe aceste 28 de documente vechi. Tipărin-
dule, n-am urmărit nici pe cititorul obișnuit, nici pe cum-
părătorul de lucruri netrebnice. Am voit numai să nu se
distrugă de vreme ori nepăsare omenească. Mi-au căzut
în mână întâmplător. Am însemnat, la locul cuvenit, pe
cei cari mi le-au încredințat. O parte le-am copiat, iar
puținele originale le-am dăruit Academiei Române și Fa-
cultăței de drept din Iași. Aceasta din urmă le-a pus
la îndemână studenților, cari studiază „Istoria vechiului
drept românesc“ pentru discifrare. Cele mai multe (II,
III, V, IX, X, XIII, XV) vorbesc de danii și întăriri de
moșii și sate, aparținătoare mănăstirilor Bistrița și Pân-
gărați. Altele (XXII, XXIII, XXIV) vorbesc despre simple
miluiri cu sate.*

*Altul (XVI) amintește dăruirea de țigani domnești
boerului ale cărui țigance se căsătoriseră cu țiganii celui
dintâi spre a se evita împărțirea copiilor lor. Restul
vorbește: a) despre țigani dăruiti mănăstirii Dobro-
vățul (XVII); b) dăruire de moșie unui boer credincios
în slujbă (XVIII), c) confirmare de moșii episcopiei
Hușului XIX), arătându-se și unitatea de măsură: funia,
stânjenul și palma; d) act de vânzare de pământ (I).
Avem și unul dela Nicolae, fiul lui Mihai Viteazul. Res-*

tul: inscripție și însemnări de cronică, pe lângă crăe am adăogat un document model de carte de blestem (XXV) și un contract pentru bezmen (XXVIII). Cel mai vechi este din 1490, iar cel mai nou din 1827. Totul este extras din colecția de documente, tipărită de Comisia monumentelor istorice din Basarabia, sub îngrijirea celui ce scrie aceste rânduri.

7033 (1525) Aug. 27. Act de vânzare. Un oarecare Ônea și surorile lui vând un loc de prisacă și vie în Vărzărești (jud. Orhei) lui Nicoară Vărzarul și fratelui acestuia Toader pentru 33 de zlofi tătarești. Tocmeala și plata s'a, făcut înaintea domnului și boierilor lui.

Милостію вожією, мы Стефан Коевода, господарь земли молдавской. Знаменито чиним и съ сим нашим листом въсѣмъ кто на немъ възрѣт или его чѣмъчи оуслышитъ. Уже прѣидоша | прѣдъ нами и прѣдъ ѡими нашими молдавскими болѣбри нашъ слѣга ѡне и сестри его Фрѣсирѣ и Пѣгша и Аннесіа, дѣти Аѡпе Врѣмрѣззнескѣла по нѣхъ добромъ воли, никымъ не по | нѣжеки а ни приилковани и продали свою правую ѡтнинѣ и въкѣплениѣ ѡца нѣхъ Аѡпе Врѣмрѣззнескѣла на хотаръ села Варзарешѡмъ едно мѣсто ѡтъ пасика, гдѣ была пасика | Вадина и виноградъ, та продали слѣгамъ нашимъ (Никоарѣ Врѣзарѣ) и братѣ его Тоадерѣ за тридесѣтъ и три златъ татарскихъ и наши слѣги Никаорѣ Врѣзаръ и братъ его Тоадеръ запла | тиле ѡсе сполна въшешепсаниѣ пинезе ѡ рѣки слѣсѣтѣ нашемъ ѡне и сестрамъ его Фрѣсирѣ и Пѣгши и Аннесіи, дѣтамъ Аѡпе Врѣмрѣззнескѣла и | пакъ они прибилѣ ѡтъ кѣпешъ цо ѣмалъ..... Аѡпе Врѣмрѣззнескѣ ѡтъ родителейъ господѣтвами Богдана Коевода ещѣ ей дали оу рѣки

слѣгам нашим Никаорз Варзарѣ и братѣ его Тоа-
 дерѣ | прѣд нами и прѣд вами нашими молдавскими
 волѣри. Ино мы видѣвши ихъ добровольною тѣкмеж и
 полная заплаата. А ми також и шт нае есмо дали и
 потвердили слѣ | гам нашим Никаорз Варзарѣ и братѣ
 его Тоадерѣ (тотѣ) прѣдреченною пасикѣ що ѣ хотар
 села Варзарещом и киноград, где была пасика Вадина.
 Како да ѣсть им шт нае оурик | и съ взеем доходом,
 им и дѣтем ихъ и оундчатом ихъ и продвдчатом и
 пращдрѣгом ихъ и взеем родѣ ихъ кто съ им и зберет
 наивближи и испордшенио николиже на вѣки. А хотар
 тои пасици | що на хотар Варзарещом, где была па-
 сика Вадина да есть колкогѣ приходит хотар ѣднои
 пасици и по старомѣ хотарѣ. А на то есть вѣра на-
 шего господара вышенианнаго ми | Стефана коекода
 и вѣра прѣвзлюбленнаго брата господетвами Петра и
 вѣра бояр нашихъ, вѣра пана Храпа дворника, вѣра пана
 Пегрила, вѣра пана Гринковича, вѣра пана Та | лава
 вѣра пана Влада паркалава Хотинского, вѣра пана
 Крзже и пана Скрипка паркалабове Немецкѣи, вѣра пана
 Грозава паркалава Покоградского, вѣра пана Васку
 портарѣ Сочавского, вѣра пана Хѣрѣ спатар, вѣра
 пана Тоадера вистѣарник, вѣра пана Фели чашиника,
 вѣра пана... постѣлиника, вѣра пана Звѣтари столника
 вѣра пана Хрзса колмса, вѣра вѣихъ (болѣ великихъ) и
 малихъ. А по нашем животѣ кто вѣдетъ господарѣ на-
 шен земли шт дѣтен нашии или шт нашего рода или
 пакѣ | вѣда кого богъ и зберетъ господаремъ быти нашии

МОЛДАВЕКСОН ЗЕМАН.....порѣшиа нашего дааніа ѿ
потвѣрженіа алибы им оутвѣржиа ѿ ѡкрѣпиа. За нѣ-
же ѣсмо ѿ мы дали ѿ потвѣржи | ли за нѣ праковѣр-
ноу слажкою ѿ за цю дали.....а на бѣла-
шее крѣпостѣ ѿ потвѣрженіа томѣ вземѣ бышеппи-
ганнѣ велѣан ѣсмо нашемѣ вѣрномѣ волеринѣ Тоа-
дерѣ логофетѣ писати и нашѣ печать и привѣстити к
семѣ нашемѣ листѣ—ѣ Хрѣлауѣѣ. Писа Мажире Ма-
лабич. Рѣ лѣ злѣг. акг. ѿс.

Scris pe pergament în 17 rânduri, ros în două colțuri, pecete de ceară roșie știrbită în partea unde trebuie se fie formula „*ѿ Стефанъ коекода*“ rămânând numai partea unde se spune „...*да господарь Земли молдавекси*“. Pecetea-i legată cu șnur roșu. Dimensiunile : 39/25 c. m. Marca țarei : capul de bour cu steaua cu 5 coarne. Între coarne, semiluna în colțul de jos din dreapta și soarele în cel din stânga, jos.

*Traducere*¹⁾.

„Cu mila lui Dumnezeu, noi Ștefan voevod²⁾, domnul pământului Moldovei Facem cunoscut prin acest act al nostru tuturor cine-l va vedea sau îl va auzi citindu-se. Iată venit-a înaintea noastră și înaintea tuturor boerilor noștri moldoveni, sluga noastră, Onea și surorile lui Frusina, Neacșa și Anesia, copiii lui Lupea Cărmăzănescul, de buna voia lor, nesiliți și neînvăliți de nimeni și și-au vândut dreapta lor baștină, cumpăratură a tatălui lor Lupea Cărmăzănescul în hotarul Vărzărești : un loc de prisacă, unde a fost prisaca lui Cauin și vie. Și le-a vândut slugilor noastre [Nicoară Vărzaru] și fratelui său Toader pentru treizeci și trei de zloți tătarești. Iar slugile noastre Nicoară Vărzaru și fratele lui Toader au plătit deplin toți banii mai sus scriși . . . în mâna slugei noastre Onea și surorilor lui Frusina, Neacșa și Anesia, copii lui Lupea Cărmăzănescul. Și le-au dat ei, deasemenea, și actul de cumpăratură pe care l-a avut [Onea și surorile lui : Frusina, Neacșa și Anesia, copii lui] Lupea Cărmăzănescul de la părintele domniei mele, Bogdan voevod, și l-au dat în mâinile slugilor noastre. Nicoară Vărzaru și fratele lui Toader, înaintea noastră și

¹ Făcută de Șt. Gr. Berechet după originalul slav, prezentat de domnul Igor Bogatschi, căruia i l-a încredințat o fostă proprietăreasă din satul Vărzărești, județul Orhei.

² Ștefan IV-lea cel tânăr (Ștefănița) : 18.IV.1517 141.1527.

înaintea tuturor boerilor noștri moldovenеști. Iar noi văzând tocî meala de bună voie și plata deplină, le-am dat, deasemenea, și le-am întărit din partea noastră slugilor noastre : lui Nicoară Vărzaru și fratelui lui Toader. acea prisacă despre care s'a vorbit mai sus, care-i în hotarul satului Vărzăreștilor și via, unde a fost prisaca lui Caiun, ca să le fie lor din partea noastră uric cu tot venitul : lor, copiilor lor, nepoților, strănepoților, răstrănepoților și întregului lor neam, cine li se va alege ca cel mai apropiat, nestrămutat nici odată în veci.

Iar hotarul acelei prisăci, care-i în hotarul Vărzăreștilor, unde era prisaca lui Caiun, să fie cât a fost hotarul unei prisăci și în vechiul hotar. Și pentru aceasta este credința domniei noastre mai sus scrisul, noi Ștefan voevod și credința prea iubitului nostru frate al domniei mele, Petru și credința boerilor noștri, d-lui Hrana dvornic, credința d-lui Negrilă, credința d-lui Grincovici, credința d-lui Talabă, credința d-lui Vlad pârçălabul Hotinului, credința d-lui Cârjă și d-lui Scripcă pârçălabi ai Neamțului, credința d-lui Grozav pârçălab al Novogradului (Romanului) credința d-lui Vasco portarul Sucevei, credința d lui Huru spătar, credința d-lui Toader vistiernic, credința d-lui Zbiara stolnic, credința d-lui Hârsu comis, credința tuturor [boerilor noștri mari] și mici. Iar după viața noastră cine va fi domn al pământului nostru, dintre copii noștri sau din neamul nostru sau pe cine va alege Dumnezeu să fie domn al pământului nostru moldovenesc cine va strica dania și întăritura noastră ; ci din potrivă să o așeze și să o întărească. Pentru aceia și noi le-am dat și le-am întărit pentru slujba lor cea dreaptă și pentru aceasta le-am dat [și le-am întărit]. Și pentru o mai mare putere și întăritură a celor scrise mai sus, poruncit-am credinciosului boerului Toader, logofătul, să scrie și să atârne pecetea noastră de această carte a noastră. La Hârlău, Scris-a Malaevici în anul 7022 (1525) August 27°.

II.

7103 (1595) Iunie 21. Ștefan III Răzvan, domnul Moldovei întărește m-rei Bistrița satul Roznovul de pe râul Bistrița.

Іѡ СТЕФАН КОЕКОДА, ВОЖІЮ МИЛОСТІЮ, ГОСПОДАРЪ
ЗЕМАН МОЛДАВСТЪИ. ДАЛИ ЕСМЫ СЕН ЛИСТ ГОСПОДСТВА МИ
МОЛЕБНИКОМ НАШИМЪ, КАЛДГЕРОМ ѠТ НАША МОЛБА МО-
НАСТІЮ БИСТРИЦА, И ДЕЖ ЕСТ ХРАМ ОУСПЕ | НИИ ПРЪСВА-
ТЪИ БЛАДЫЧНИЦИ НАШЕИ БОГОРОДИЦИ И ПРИСНО ДЪБИ МА-
РІИ. НА ТО ДА СЪТ МОЩНИ И СИЛНИ СІМ ЛИСТОМ | НА-

шимъ и милостивитѣя и држжати село Розновѣа, еже ест по Бистрицѣ дааніе и потвржденіе | свѣтѣи монастырѣ въ добраго Александра воеводи и въ стараго Стефана воеводѣ | и въ прочіихъ господарехъ. Такождере и мы по-милобахомъ и оукрѣпихомъ наша молба | монастырѣ Бистрица изъ село бышеписанное Розновѣа изъ вѣкъмъ до-ходомъ непорѣшено | николижъ на вѣки. Да вздетъ и въ насъ свѣтомъ монастырю Бистрица. Ино тожъ ни-кто | да не смѣетъ та држжати или штирати прѣ симъ листомъ нашимъ. Та и да знаетъ и да не оульшите.

Самъ господинъ велѣа. Писъ оу Ш. Калѣто зрѣ,
мѣсаца Юнь ка.

Велици воевди оучили

Іунашко

Pecete subțire, de ceară roșie, ruptă în partea de jos.

*Traducere*¹⁾

„Io Ștefan voevod²⁾, cu mila lui Dumnezeu, domn al pământului Moldovei. Dat-am acest act al domniei mele rugătorilor noștrii călugărilor de la ruga noastră, mănăstirea Bistrița, unde este hramul adormirii Prea sfintei noastre Născătoare și pururea fecioarei Mariei, ca să fie întăriți și puternici cu acest act al nostru să aibă și să ție satul Roznovul, care este pe Bistrița, danie și întăritură a sfintei mănăstiri de la bunul Alexandru voevod și de la bătrânul Ștefan voevod și de la ceilalți domni. Și noi, așijderea, am miluit și am întărit ruga noastră, mănăstirea Bistrița, cu satul mai sus scris, Roznovul, cu tot venitul nestrămutat în veci. Să fie și de la noi sfintei mănăstiri Bistrița. Pentru aceasta, ni-meni să nu îndrăzniască ca să opriască sau să se opună înaintea acestei cărți a noastră, Să știți și să nu faceți altfel.

Insuși Domnul a poruncit.

S'a scris la Iași în anul
7103 (1595) luna Iunie 21.

Marii boeri au învățat.

„onașco“.

Pecetea este de ceară, ruptă în partea de jos

¹⁾ Făcută de St. Gr. Berechet.

²⁾ Ștefan III Răzvan, domnul Moldovei: 3 V. 1595 August 1594

III.

7104 (596) Ianuar 21. Petru Şchiopul, reconfirmă vechile daniile ale m-rei Pângăraşi asupra a trei sate: Săliştea Bilăeşti şi Ivăneşti, din jud. Neamţu.

Въ имѣ ѡца ѡ сїа ѡ сїго дѣа, тронцѣ сїаа и
 единосѣннаа и нераздѣланнаа. Се азъ рабъ владыки мое-
 мѸ ІВ. ХВ. и трончески поклонникъ Іѡ Бремїи Могнаа
 боевода, | божию милостїю, господарь земли молдаб-
 скон. Ѡжъ господства ми благопроизволюхъ нашемѸ | мо-
 настирѣмъ въ Пангарацѣ, идеже естъ храмъ стаго славнаго
 великаго и миро | точикаго Димитри три селове на
 имѣ Селнцѣ, что на маличнѣнѣ | рѣцѣ Алмаш и Бн-
 лезшїи и Ивзнецїи на рѣцѣ Краковецѣнѣ, | что Ѹ
 болостъ Немецкон, что тїи селове бишеписанныхъ были
 даанїе стѣнѣ | монастыри въ Пангарацѣ въ оупоконь-
 наго и добраго Іѡ Петра конкони въ испнеаочъ съ
 каѣствомъ цю имала стаа монастырѣмъ ми,
 вѣчна емѸ | памет. И бишеписанни селове види при-
 славшии школѸ нашихъ Каменскаго | и по господства
 ми послѣ... оупоконьномѸ Іѡ Петръ боеводъ такожъ
 дадохъ и по | твердихъ и помилостивихъ стаа монастырѣмъ
 въ Пангарацѣ съ тїи селове бишеписанныхъ | како да
 вздетъ стѣнѣ монастыри штиннѸ и съ вземъ доходомъ
 не | порѸшенно николїж на вѣки. А мнїихъ въ стаа
 монастырѣ да имають поминати насъ на стїи жертвѣнникѣ
 Ѹ свакнїхъ летѸрнїхъ дондежъ вздетъ столати стаа | мона-

стир, а по наши животѣ кто покѣнит раздрѣшити
наше дааніе и помилованіе и потѣржденіе, тзи да
ест прокаѣт ѡт всѣхъ с(вѣ)стихъ и да имаєт дати ѡтѣѣт
предъ страшнимъ сзднцемъ. Того ради | ни да неѡуми-
шаетъ предъ симъ лицемъ нашимъ.

Самъ господинъ велѣа. Писъ 8 Свчакѣ Дѣто зрд
генр а. Чините имъ
Богданъ логофзтъ неправникъ.

Traducere¹⁾

„In numele Tatălui și Fiului și Sf. Duh, Treimea sfântă, cea de o ființă și nedespărțită. Iată eu robul stăpânului meu Iisus Hristos și închinător în Treime la Eremia Movilă²⁾ voevod, cu mila lui Dumnezeu domn al pământului Moldovei, binevoit-a domnia mea prin buna noastră întocmire de am dat și întărit ctitoriei noastre, sfintei mănăstiri de la Pângărați³⁾, unde este hramul sfântului slăvitului marelui mucenic și izvorător de mir Dimitrie, trei sate, numite: Săliștea, care este pe pârâiașul Almaș, Bilăeștii și Ivăneștii de pe râul Cracău, care este în județul Neamțului, fiindcă aceste trei sate mai sus scrise au fost făcute danie sfintei mănăstiri dela Pângărați de răposatul și bunul Io Petru⁴⁾ voevod cu ispisoace cu jurământ, ce le-a avut sfânta mănăstire dela domnia sa, veșnica lui pomenire și aceste sate mai sus scrise au fost ascultătoare de ale noastre de la Piatra răposatului Io Petru voevod, am dat, întărit, și miluit, deasemenea, sfânta mănăstire de la Pângărați, cu aceste sate mai sus scrise ca să fie sfintei mănăstiri și din partea domniei mele baștină cu tot venitul,

¹⁾ Făcută de Șt. Gr. Berechet.

²⁾ Eremia Movilă, domn al Moldovei, de la August 1695—10 Iulie 1696.

³⁾ Ctitoria a lui Alexandru Lăpușneanu 1564—1568.

⁴⁾ Este vorba de Petru V. Schiopul, care a domnit de 3 ori: 1) Iunie 1574—23 Noembrie 1577; 2) 1 Ianuar 1578—21 Noembrie 1579 și 3) 1582—19 August 1591. Nu se stabilește de document în care domnie a lui a făcut aceste danii. Acest document și cu toate cele care urmează cu privire la m-rile Pângărați și Bistrița le-am primit de la d-l Gh. Chirileanu bibliotecarul Curței regale. Originalele, după ce le-am copiat s-au încredințat Academiei Române de către d-sa.

nestrămutat în veci. Iar călugării din sfânta mănăstire să ne pomenească la sfântul jertfelnic la sfintele liturghii cât timp va dăinui sfânta mănăstire ; iar după viața noastră cine se va ispiti să calce dania, miluirea și întărirea noastră, acela să fie blestemat și afurisit de toți sfinții, și să dea răspuns înaintea înfricoșatei judecăți a lui Hristos. Pentru aceasta nimeni să nu se amestece înaintea acestei cărți a noastră.

Insuși Domnul a poruncit.

Scrisă la Suceava în anul
7105 (1596) Ianuar 21

Faceți-le (cunoscut).

Bogdan logof. ispravnic“.

IV.

7108 (1600 Iunie 20. *Un act de la Nicolae voevod, domnul țării Românești, fiul lui Mihai Viteazul, din anul 1600, luna lui Iunie în 20. Aici este vorba despre o confirmare a unei moșii Bărbătești de lângă râul Vedea ¹⁾*

Actul acesta este un act de danie, scris pe o foaie de pergament care din cauza îndoirei s'a tăiat pe mijloc, și care pentru o mai bună păstrare a celor două jumătăți le-au lipit sătenii cu o bucată de meșină. Dimensiunea lui este de 37 și $\frac{1}{2}$, — 26 cm. Două rânduri de la mijloc sunt cu desăvârșire șterse de apă și îndoitură. Cele 14 rânduri rămase, cu o plăcută caligrafie, s'au îngălbenit de vremea ce a trecut peste ele. A avut și pecete, care a căzut lăsându-și numai urma. Este scris în limba slavonă.

Pe lângă cuprinsul lui cu caracter particular actul mai are încă o importanță și mai mare și anume : în puținele documente ce posedăm dela fiul lui Mihai Viteazul, acum mai apare încă odată ca domn al țării Românești în timpul când tatăl său se afla în Ardeal. Iată, tocmai acum în clipe de chinuitoare așteptare, ni învorbește până și feciorul viteazului, care înfăptuise visul întregului suflet românesc, că tatăl său era „*craiu* Ardealului și a *cumpănei*? *Săcuilor și domn în toată țara Moldovei, și biruitor și al Țării Românești*“.

¹⁾ Pergamentul însoțit cu o mulțime de alte acte privitoare la moșia despre care este vorba într'însul l-am primit de la prietenul meu adv. P. Morcovescu pe atunci inspector al băncilor populare, cu credința că după ce-l voi copia și publica îl voi încredința Academiei Române. Astăzi nu-l mai posed, fiindcă s'a pierdut în timpul războiului

Afară de aceasta, el ne mai confirmă încă odată că Nicolae, fiul lui Mihai Viteazul, supra numit și Pătrașcu, era lăsat de tatăl domn în Țara Românească pe când tatăl său era ocupat cu chestiunea întăririi stăpânirii în Ardeal. Se dă aici după o traducere din 1816.

„Cu mila lui D[um]nezeu, Io Necolae v[oel]v[o]d și domn a toată ț[a]ra românească, feciorul marelui și prea bunului Io Mihail v[oel]v[o]d, craiul țării Ardealului și a cumpănei Săcuilor și domn a toată țara Moldovei și biruitor și al Țării Românești. Dat-am domnia mea această poruncă a domniei mele popei Darăi cu feciorii lui câți Dumnezeu îi va dărui, ca să-i fie lui moșie la Bărbătești, însă moșia ce se cheamă Bărbăteștii de sus, care este osebit și împietrită de către Bărbătești. Însă partea Radului Gramei toată ori cât se va alege din câmpu, și din pădure și din apă și de pretutindenea și de preste apa Vezei, însă să știe și sedinele din Gura Prescurei ocina de lângă Repezi drept 2600 asprii gata. Pentru că această mai sus zisă moșie au fost bătrână și dreaptă moșie și de baștină a popei Darăi. Încă au fost avut popa Dara și alți frați preste această moșie anume: Radul și Vladul, și Radul feciorul popei din Țigănești. Apoi au cumpărat popa Dara toate părțile lor drept 2600 asprii de la Radul și de la Vladul și de la Radul (din Țigănești). Iar după aceia popa Dara, el au fost avut moșie în satul domniei mele la Bărbătești împreună cu alți săteni. Apoi întru aceia popa Dara împreună cu ceilalți săteni, s'au sculat de au vândut toate părțile lor de moșie din Bărbătești părintelui domniei mele încă și domniei mele.

Iară această de mai sus scrisă moșie nu o au vândut, ci i-au fost făcut părintele domniei mele și cartea domniei sale preste această moșie a fi lui de baștină,

*) Apoi popa Dara au venit înaintea domniei mele de au spus și au mărturisit înaintea domniei mele cu cinstitul boerul domniei mele Zaharia vel sluger cum că el au fost trimis de părintele domniei mele, Io Mihail v[oel]v[o]d, de au căutat moșia satului domniei mele din Bărbătești, ș'asa o au fost ales și cinstitul boerul domniei mele, Zaharia vel sluger, această mai sus zisă moșie deosebi, și o au hotărât de către moșia satului domniei mele [a] Bărbăteștilor,

*) Lipsa celor două rânduri amintite.

și i-au fost făcut părintele domniei mele și cartea domniei sale, și i o au luat acei dărăbanți ce s'au scris mai sus. Intru aceia și domnia mea însuși luând seamă după dreptate și după legea dumnezeiască cu toți cinstiții boerii domniei mele și cu alți cu toți din divanul domniei mele și am adeverit domnia mea cum că această mai sus zisă moșie este deosebită și hotărâtă de către moșia domniei mele din Bărbătești. Drept aceia am dat și domnia mea popei Darăi ca să-i fie lui moșie ohabnică: lui și feciorilor și nepoților și strănepoților și de către nimeni să nu să clătească după zisa domniei mele. Iată dar și mărturii domnia mea jupan Dumitru vel dvor[ni]c, i jupan Miroslav vel log[ofăt] i Antonie vist[ier], i Boza spătar i Mandi comis i Stroe stol[ni]c i Șarban pah[arni]c i jupan Rad[ul] vel post[elnic] i ispravnic Dumitru vel dvornic. Și au scris Stoica log[ofătul] în cetatea Târgoviștei, în luna lui Iunie 20 zile; de la Adam până acum la această scrisoare curgerea anilor, vă let 7108“.

În colțul de jos al copiei traduse se află această însemnare:

Această tălmăcire s'au scris în tocmai după hrisovul cel slovenesc la școala domnească ot sfântul Gheorghe vechi din București. Az [eu] Chiriță dasc[ăl] slovenesc ispisah [am copiat] 1816 Avg[us]t 3.

V.

7113 (1605) Martie 25. *Eremia Movilă întărește privilegiile m-rei Pângărați de la vechii domni, după obicei. Este identic cu cel care urmează, dat de Constantin Movilă din (1609) Ianuar 10.*

Иѡ Еремїа Могїла воєвода, вождїю милостїю, господарь земли молдавекон. Уж прїидошѣ прѣд нами | ѡ прѣд земли нашими молдавекими волѣри великими ѡ малыми молебници нашїи | калугери ѡт нашїи молебѣ ѡт святаго ѡ славнаго | монастырѣ Пангарацетѣи, ѡ деж ест храм святаго ѡ славнаго | великомучьника война Христова мироточиваг Димитріа ѡ

милости ѿ просити | се... шт нас потвржденіе на взен
 полени что сѣт шткрзет монастырѣ Пангарац | каго
 ѿ сѣздана ест шт Александръ коеводе шт исписоаче за
 даніе, что имали тиж | шт Александръ коеводе ѿ
 двѣ села на имѣ Близеціи ѿ Ивзнеціи на Краков-
 стѣй рѣцѣ | ѿ колоет немецкои ѿ сѣ двѣ млини ѿ
 рѣцѣ Краковѣ ѿ тиж една млин шт село Дрзмзнецъ,
 что ест дааніе свѣтан монастыр шт Петра коеводе ѿ
 привиліе ѿ шт исписоаче | за дааніе, что имала мо-
 настир шт сего Петра коевода и една пасикѣ | ѿ
 Францѣ ѿ вѣ долиѣи конецъ Францѣ на Бохотинѣ
 вѣ долиѣи Ххменшо | лоби ѿ три фалчи винограде ѿ
 етиредесет жерди виноградни ѿ гор | повѣи Котнарѣна
 ѿ тиж два сѣлаш цигани на имѣ: Данчѣа сѣ жена ѿ
 дѣти | ѿ Дрзгон сѣ жена и дѣти ѿ привиліе за по-
 твржденіе, что имали | ѿ шт Арона коеводе тѣм
 ради ѿ такождере ѿ шт нас дали и потврдили есми
 свѣтан монастыр тѣи селокѣ ѿ полѣни и пасикѣ ѿ
 винограде ѿ холо | пи цигани. Како да ест свѣтан
 монастыр ѿ шт нас ѿрик и штпнии сѣ | вѣ сем до-
 ходом. Пн да не ѿмшаает прѣд сим листом нашимъ

Пис ѿ 1884. Дѣт зрѣі, Мар. ке-

Господинѣ Келеа.

Вел логофет ѿчил....

Дѣмитрѣ.

*Traducere*¹⁾.

Io Eremia Moghilă voevod²⁾ cu mila lui Dumnezeu, domn al pământului Moldovei. Iată venit-au înaintea noastră și înaintea tuturor boerilor noștri moldoveni, mari și mici, rugătorii noștri, călugării de la ruga noastră, de la sfânta mânăstire Pângărați, unde este hramul sfântului și slăvitului marelui mucenic ostaș al lui Hristos și izvorătorul de mir Dimitrie ca să se roage și să ceară de la noi întărire pentru toate poenile, cari sunt în jurul mânăstirei Pângărați, ce sunt danie de la Alexandru voevod din ispisoacele de danie de la Alexandru voevod și două sate numite Bilăești și Ivănești de pe râul Cracău, județul Neamțu, și cu două mori de pe Cracău precum și o moară din satul Dărmăneștii, care este danie a sfintei mânăstiri de la Petru voevod și privilegiile din ispisoacele pentru danie pe cari le-a avut sfânta mânăstire de la acel Petru voevod. Și o prisacă la Braniște în partea de jos a Braniștei pe Bohotin în valea Hămeosului și trei fâlcii de vie și patruzeci de răzoare de viță la Cotnarii din deal precum și două sălașuri de țigani numiți: Danciul cu soția și copiii, și Drăgoi cu soția și copiii și privilegiul de întărire pe care l-au avut și de la Aron voevod. Pentru aceia așijderea și de la noi am dat și întărit sfintei mânăstiri acele sate, poene, prisaca, viile și țigani ca să fie sfintei mânăstiri și de la noi uric și baștină cu tot venitul. Nimeni să nu se amestece înaintea acestei cărți a domniei mele. S'a scris la Suceava. În anul 7113, (1605), Martie 25.

Domnul a zis.

Marele logofăt a învățat.

Dumitru.

VI.

7117 (1609), Ianuar 10. *Act. de întărire necunoscut dat mânăstirei Pângărați de Constantin Movilă în 10 Ianuarie 1609.*

Іѡ Кѡнстантинѡ Могилаѡ Воєвода, божію мило-
стію, господарь земли молдавскон. Уж прїдошѣ
прѣд нами | ѡ прѣдъ намиши молдавскими бо-
лѣре великими и малыми молебници нашии | калѣгерѡ

¹⁾ Făcută de Șt. Berechet.

²⁾ Eremia Movilă, Domn al Moldovei, August 1595—10.VII.1606.

въ нашѣи молвѣ, въ сѣго монастырѣ Пангарастѣи,
 и деж ест храм сѣго и | славнаго велико мѣченика
 Іонна христова и мученикаго Дмитрія Змилюти
 и просити — себе въ нас потврждѣніе на вѣки полѣ-
 ни что сътъхъ открьстхъ монастырѣ того Пангарат |
 скаго иж и издаана ест въ Александрѣ коеводи, въ
 исписоаче за дааніе что имала тиж | въ Александрѣ
 коеводи, и дѣѣ село на полѣ Гпазѣици и Икхнеици
 на Краковѣи рѣцѣ | 8 колоет немѣтскои и съ двѣ
 мѣни 8 рѣцѣ Краковѣи и тиж една мѣниа въ село
 Арзамзеници, что ест дааніе сѣи монастыр въ сѣго
 Петра коеводи, и една паснкѣ 8 Бранирѣи къ | дол-
 нѣи конец Бранирѣи на Бухотниѣи къ долиѣи Хамѣ-
 ишѣлови и трѣи фѣлчи, винограда и четиридѣсѣт жирде
 виноградиѣи 8 горидѣи котнарѣи и тиж | двѣ сълаш
 циганиѣи на имѣи Данчюа съ жена и дѣти и Архюю
 съ жена и дѣти | и приклѣе за потврждѣніе что
 имали и въ Арона коеводи, там ради мы такожде
 поновилю и въ нас даи и потврѣдили есмѣ сѣом
 монастыр тѣи селѣи | и полѣни и паснкѣи и виногради
 и холѣи цигани како да ест сѣи монастыр | и въ
 нас 8рик и отниѣи съ вѣсем дохѣдѣи ни да не 8ми-
 шает прав сѣи листом господѣи ми.

Самъ господинъ велѣа

Писанъ оу Іасѣ въ мѣтѣ 1393 гѣи 1

Pecete de ceară subțire
 cap de bour cu stea în
 frunte, acoperită cu o hâr-
 tie pentru păstrarea peceteii.

Митрофанъ.

Traducere ¹⁾.

Io Constantin Movilă voevod²⁾ cu mila lui Dumnezeu, domn al pământului Moldovei. Iată venit-au, înaintea noastră și a tuturor boerilor noștri moldoveni, mari și mici, rugătorii noștri, călugării de la ctitoria noastră, de la sfânta mânăstire Pângărați, unde este hramul sfântului și slăvitului mare mucenic ostaș al lui Hristos și izvorătorul de mir Dimitrie ca să ne milostivim și să-și ceară de la noi întărire asupra tuturor poenilor, cari sunt în jurul acelei mânăstiri Pângărați, care este întemeiată de Alexandru voevod, după cărțile de danie ce le-au avut de la acelaș Alexandru voevod și asupra celor două sate numite Bilăeștii și Ivăneștii de pe râul Cracău din județul Neamțu, cu două mori pe râul Cracău precum și o moară din satul Dărmănești, care este danie sfintei mânăstiri de la Petru voevod³⁾ și o stupină la Braniște în capul de jos al Braniștei de pe Bohotin în valea Hemeosului și trei fălci de vie și patruzeci de răzoare de viță la Cotnarii din deal precum și deasemenea și două sălașe de țigani, numiți: Danciul cu soția și copii și Drăgoi cu soția și copii și privilegiul de întărire pe care l-au avut și de la Aron voevod. Pentru aceasta noi, deasemenea, am înoit și de la noi am dat și întărit sfintei mânăstiri aceste sate și poenile și prisaca și viile și țiganii ca să fie sfintei mânăstiri și de la noi uric și ocine cu tot venitul. Să nu se amestice nimeni înaintea acestei cărți a domniei mele.

Insuși domnul a poruncit

S'a scris în Iași în anul 7117 (1609) Ianuarie 10.

Mitrofan.

VII.

O carte din 1614 de Efrem, episcopul Rădăuțului.

Una din cele mai frumoase mânăstiri din Bucovina, este și ctitoria lui Petru Rareș, care astăzi se află în studiul de reparație. Pictura înlăuntru bisericii este minunat de bine conservată, cea pe din afară a pătit mult, ca și la ctitoria lui Ștefan cel Mare din Voroneț.

Foarte bine conservat este tabloul ctitoresc din această biserică, astăzi biserică parohială. Inscripția slavonă din colțul stâng al tabloului ne deslușește, că ctitori sunt: Petru Vodă cu doamna

sa Iliana și copiii lor: Ilișă și Ștefan. Acest Petru Vodă este Petru Rareș, care a zidit această mănăstire în anul 1591 în Vatra Moldoviței, unde Alexandru cel bun zidise încă din anul 1401 o mănăstire, care însă fu distrusă printr'o ruptură de nor.

În această biserică aflăm și gropnița episcopului de Rădăuți, Efrem I (1608—1614)¹⁾, căci el se retrase dela episcopie în anul 1614 la Vatra-Moldovița, unde își construi singur gropnița și unde este înmormântat.

Însă în anul 1614 episcopul Efrem a scris o psaltire în limba slavonă și a daruit-o mănăstirii Moldoviței, unde se află și astăzi. Efrem și-a scris dedicațiunea sa la mijlocul cărții, scrisă pe 83 foi de pergament folio. Iată însemnarea:

Пзволѣніемъ ѿца, и поспѣшеніемъ | гна, и екзер-
шеніемъ сѣго дѣа | въ дѣи бѣгочестнѣаго и хѡ | лю-
бнѣаго | гна нашего Іѡ Стефанъ воеводи | гнѣ Том-
ша воеводи, бжїю мѣтїю гнѣрѣ земли молдаккон.
ектво | ри сїи книгѣ дїе полезнїи ѡсалтир | Ефрем
епкпз Радѡвкы. задша ево | ѡ, за родителн егѡ; ѡ
даде | етѣмъ монастѣрю молдавїнцї, идѣже | ест храм
бѣгочестнѣе прѣтїи бїцї, ѡце ли | кто набоженїемъ
дїаволекымъ покѡситъ въззати | ѡ приложїтї еѡ ѡ мо-
настѣрѣкѣ въ нна мѣ | ето, ѡ ѡнь да бждеть прокѣть
ѡ гѣ ва ех | тѡршаго нѡво и землѣ. и ѡ прѣтїи
его | мѣтрѣ и ѡ сѣтїхъ ѡцѣ. тїи въ Пнкрѡ. и ѡ въ-
сѣхъ сѣтїхъ. и да имѣ | еть оучестїе ехъ ѡдож. Въ мѣтѣ |
ѡзрѣкѣ.

„Cu învoirea Tatălui și ajutorul Fiului și săvârșirea sfântului Duh, în zilele binecredinciosului și de Hristos iubitorului domnului nostru Io Ștefan Voevod, fiul lui Tomșa Voevod, cu mila lui Dumnezeu, domnul țării Moldovii, făcut-a această carte folositoare

¹⁾ D. Dan, Cronica Episcopiei de Rădăuți, Viena 1912, pag. 72.

pentru suflet, psaltirea, episcopul Rădăuțului Efrem, pentru sufleția sa și a părinților săi și a dat-o sfintei mănăstiri Moldovița, unde este hramul Bunăvestirei a presfintei Născătoare. Dacă însă cineva prin îndemnarea diavolească ar îndrăzni să o ia și s'o înstrăineze dela mănăstire la alt loc, apoi acela să fie blestemat de domnul Dumnezeu, care a făcut cerul și pământul și de presfânta lui Maica și de 318 sfinți părinți din Nicea și de toți sfinții și să fie părtaș cu Iuda. In anul 7122 (1614)“.

Litelele inițiale sunt înfrumusețate cu flori în colorii.

Dedicațiunea înfățișează un rulu pe care ține în mână. Ea este încunjurată cu chenare înflorite. Deasupra ei este o cruce în verde, iar dedesupt se află subscrierea maestrită a lui Efrem. In stânga stă Efrem, iară în dreapta episcopul.

Cartea este legată în scoarțe trainice de lemn de tei, acoperite cu piele roșie întunecată. Ea se vede că a fost ferecată probabil cu nasturi mici de argint.

Dimitrie Dan.

VIII.

7120 (1612). Ștefan IX Tomșa poruncește dăbilarilor din ținutul Neamțului să nu ia boi și vaci pentru alte sate din satele Bilăești, Ivănești și Seliște, cari sunt ale m-rei Pângărești, și deci scutite de dabile.

Стефан Коекѡдъ, божію милостію, господарь земли Молдавскон. | Пишемъ къ вамъ нашимъ слугамъ нашимъ дз-внларомъ елице ходити | съ нашими службами по волост немескон. | Шо ѡзрите | сей листъ нашъ бы да бы есте не имали взимати коли | и краби за дрѡгїе селове или въ дѡбнае шт снхъ три селове стѣни монастырѡ Пзыгзраціи на илѣ Билзецъ | и Ивзнецъ и Селищѣ тзкмо. За себе и за свои глави а за иннихъ ин за кого и болшаа жалобаа и не пришла | до насъ. Инакъ не ѡчините. | Писъ ѡ Шс лѣтъ 43рк.

.... БЕА ЛОГ. ѡчил.

Ишнашко.

Traducere¹⁾.

„Ștefan voevod, cu mila lui Dumnezeu, domn pământului Moldovei. Scriem tuturor slugilor noastre, dăbilarilor, câți mergeți cu slujbele noastre prin ținutul Neamțului. Cum veți vedea această carte a noastră să nu luați boi și vaci pentru alte sate sau ca dabile din aceste trei sate ale s-tei mânăstiri Pângărați, numite : Bilăești, Ivănești și Seliște. Să nu mai vie la noi nicio plângere nici împotriva voastră și nici împotriva altora. Altfel să nu faceți.

S'a scris la Iași. In anul 7120 (1612).

Domnul a poruncit

Marele logofăt a învățat. Ionașco“.

IX.

7120 Ianuarie 16. Ștefan IX Tomșa, domnul Moldovei, dăruiește m-rei Pângărați satul Ivănești de pe Cracău, care sat e domnesc în jud. Neamțu, ocolul Pietrei și 4 cai buni. Călugării acestiei mânăstiri sunt datori să se roage ziua și noaptea pentru sănătatea domnului și soției sale.

Иъ Стефанъ воевода, вожію милостію, господаръ земли молдавскон. Въ прѣдѣ прѣд нами | ѿ прѣдъ земли нашихъ молдавскихъ вольныхъ великими ѿ малыми | мольбеникъ нашъ Федоръ ѿ Пизгзраци етѣи монастырѣ, ѿ дежъ ест храмъ етѣаго | ѿ мироточивагъ Димитріа ѿ Змиана еъ нами еъ великимъ Змиленіемъ | како да помилуемъ господетка ми етѣа монастырѣ Пизгзрастѣи, еъ едно село | на имѣ: Ивзнеціи на Краковѣ, що естъ 8 волостъ Пѣмцѣ, било нашихъ правое | господское приладшно въ волостъ Камен. И даа господетка ми четирѣ кон добрихъ | ѿно въ томъ господетка ми помилостивнѣа ѿ дадохъ ѿ помилобахъ етѣа монасѣ | тир Пизгз-

¹⁾ Făcute de Șt. Gr. Berechet.

рацкѣи еѣ тоѣ село вишписанное на павѣ Пкзнецѣи на
 Браковѣ | въ за душе господства ми ѣ кон више-
 писанни. Ёще възврати | хом на траг еѣѣи монастир.
 а калѣгери Пкзгзрастѣи да въдет | дѣжжи молѣтисѣ
 дѣи ѣ ноци за здравѣи господства ми | дондеж стонт
 еѣѣа монастир. А кто покѣсит раздрѣшит ѣ раздѣ-
 рати | наш данѣи ѣ помилванѣи, тѣи да ест прокѣѣт
 ѣ трикѣѣт ѡт господа бога ѣ да ѣ маѣт дати ѡтѣѣт
 прѣѣд страшним ездѣцим христовымѣ. Ё ин да еѣ не
 ѣлишаѣт прѣѣд | еим листом нашим.

8 Шс. Дѣт зрк ген. сѣ.

Господинѣ велѣѣа еам.

Ровко логофет ѣчил.

Василѣе.

Traducere ¹⁾

„Io Ștefan voevoda ²⁾, cu mila lui Dumnezeu, domn pământului Moldovei. Iată venit-a înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, rugătorul nostru Teodor dela sfânta mânăstire Pângărați, unde este hramul sfântului și curgătorului de mir Dimitrie, și ne-a rugat cu mare umilință ca să miluim domnia mea sfânta mânăstire Pângărați cu un sat numit Ivănești pe Cracău, care este în ținutul Neamțului și care este sub dreapta noastră ascultare domnească la ocolul Pietrei și i-a dat domnia mea patru cai buni. Și s'a milostivit domnia mea și a dat și a miluit sfânta mânăstire Pângărați cu acel sat mai sus scris, numit Ivănești pe Cracău. Văzând domnia mea și soția domniei mele și ceea ce este scris mai sus am mai întors sfintei mânăstiri ca călugării mânăstirii să fie datori să se roage ziua și noaptea pentru

¹⁾ Făcută de Șt. Gr. Berechet.

²⁾ Ștefan IX Tomșa a domnit în Moldova dela 20. XI. 1611—22. XI. 1615.

sănătatea domniei mele și a doamnei domniei mele, cât va dăinui sfânta mănăstire. Iar cine se va ispiți să strice și să calce dania și mila noastră, acela să fie blăstemat și de trei ori blestemat de Domnul Dumnezeu și să dea răspuns înaintea înfricoșatei judecăți a lui Hristos. Și nimeni să nu se amestece înaintea acestei cărți a noastre.

Domnul însuși a poruncit.

La Iași. La anul 7120 (1612) Ianuar 16.

Voicu logofăt a învățat

Vasile“

X.

7120 (1612) Ianuarie 16. *Acelaș domn reîntărește călugărilor de la Pângărați toate poenile din jurul mănăstirei și două sate: Bilăești și Ivănești cu 2 mori de pe Crăcău, precum și o moară din Dărmănești și o prisacă de pe valea Bohotinului cu 3 fălci de vie și 40 de rânduri de vie din Cotnari cu 2 sălase de țigani.*

Иъ Стефан боевода, божію милостію, господарз земли молдавскон. Въ прїидошлї прѣд нами | ѿ прѣд ѡсими нашими молдавскими волѣри великими ѿ малими | молебници наш калѡгерн въ гѣѣн монастыр Пзнгзрацін, ѿдеж ест храм | сѣго великомѡченика ѿ мироточиваг Димитріа ѡ милости | ѿ просит себе потвержденіе от нас на възѣ полѣни въкрзет монастырѣ въ страж до Таркоѡ, ѿже ѿ изздает въ Александрѡ боеводи въ исписоаче за да | нїе, что имала тиж въ Александрѡ боеводи ѿ двѣ селн на имѣ Бн лзецін | ѿ Ивзнецїн на Краковѣтѣн рѣцѣ ѡ волост Пемецкое ѿ съ два млинн | ѡ рѣцѣ Краковѣ. ѿ тиж една млинн въ Арзамзнецїн, что ест даанїе сѣмѡ | мо-

настир вт Петрх боевод и прикнаіе и вт исписоаче
за дааніе что имала стѣа монастыр вт сего Петра
боеводи и една пасикѣ ѿ враницѣ | вк долиѣи ко-
нецѣ враницѣ на Похотинѣ вк долиѣи Хелеюшубови |
и три фалчи виногради и четири десѣт жирде вино-
градниѣ ѿ горнобѣи кот | нарекнѣх и тиж два сзлаш
цигани на илѣ Данчюл сз жена и сз дѣти и Арз-
гон | сз жена и са дѣти и прикнаіе за потвржденіе,
что имал вт Ярона | боеводи. Тѣм ради мы та-
кожде поповихомо и вт нас даа и потврдиа есми |
стѣи монастыр тѣи селокѣ и полѣни и пасикѣ и ви-
ногради и холопи циган, како да ест стѣи монастыр
и вт нас ѿрик и втнинѣ сз вксем до | ходом. И
да не ѡлишаеет прад еим листом господетѣа ми.

Пис ѿ Шс. в лѣт 4300 гени сі.
Сам господин келѣа.

Волько логофет ѿчина
Васнаіе.

*Traducere*¹⁾

Io Stefan voevod, cu mila lui Dumnezeu, domnul țarei Mol-
dovei. Iată venit-au înaintea noastră și înaintea tuturor boerilor
noștri moldovenesți, mari și mici, rugătorii noștri călugării de la
sfânta mănăstire Pângărați, unde este hramul sfântului marelui
mucenic și izvorător de mir, Dimitrie, la milă și și-au cerut con-
firmare de la noi pentru toate poenile din jurul mănăstirii de la
granița până la Tarcău, cari sunt de la Alexandru voevod din

¹⁾ Traducere de Șt. Gr. Berechet.

actele de danie pe care le-a avut deasemenea de la Alexandru voevod și două sate numite Bilăești și Ivănești de pe râul Cracău în ținutul Neamțu și cu două mori de pe râul Cracău. Deasemenea și o moară din Dărmănești, care este danie sfintei mănăstiri de la Petru voevod și privilegiu și din actele de danie pe care le-a avut sfânta mănăstire de la acest Petru voevod și o prisacă la opritura din capul de jos al braniștei de pe Bohotin din valea Hămeosului și trei fâlcii de vie și patruzeci de capre de vie la Cotnarii de sus precum și două sălășuri de țigani, numiți Danciul cu soția și cu copiii și Drăgoi cu soția și copiii și privilegiul pentru confirmare pe care l-au avut de la Aron vodă. Pentru aceasta noi deasemenea am înorit și de la noi am dat și am întărit sfintei mănăstiri aceste sate și poeni și prisaca și via și țiganii ca să fie sfintei mănăstiri și de la noi uric și ocină cu tot venitul. Și să nu se amestece nimeni înaintea acestei cărți a domniei mele.

Scris la Iași, în anul 7120 (1612) Ian. 16.

Insuși domnul a poruncit

Voicu logofăt a învățat.

Vasilie

XI.

7123 (1615) Martie 15. *Ana Refeiasa vinde o parte din baștina sa din satul Mașcăuți, jud. Orhei, lui Simion Poroseci și cneaghinei lui Marica pentru 50 zloți. Stefan IX Tomșa întărește cumpărătura aceasta.*

Иъ Стефанъ, вожію анлоетію, господаръ земли молдавской. Въ прѣиде прѣд нами и прѣд синами нашими молдавскими владѣри великими и малыми, Анна Рефеясъ, по еи доброю волѣ не кимъ непомыждена а ни присилована и свѣдѣтельство | бала прѣд нами како ѡна продала една част за штининѣ шт село Плчккѣцъ, что на Рѣст | ѣ болоет Ѡрхенской петаа част штинжиѣа половинна, част толкови шт сѣнкъ зѣ измѣ |

неніе вт Александрѣ воевода, что таа част за втнинѣ
 било ест вкѣплениѣ брат своен | братзху вт Крестѣ
 брат Порогѣч. Таа вна продала Симѣоновѣ Чвкѣла
 Порогѣч ѿ кнѣгинѣ его Марики за петдесѣт тал.
 личиѣн. Ино ми видѣше добро | колное ей свѣдѣтел-
 етка ѿ испазною заплач, а ми такождере ѿ вт нас
 дали | ѿ потврдили есми тим више | писаним Марики
 кнѣгини Чвкѣла ѿ синобе ей что | имаєт кѣпно сз
 Чвкѣла. Ико да ест им и вт нас втнинѣ ѿ вкѣ-
 плениѣ сз вкѣем | доходом. И ни да не ѣмшаєт.

8 И҃с. Влѣто, 4388 март. ЄІ.

Господних реч.

Белдиманъ бел лог. 8чил.

Арсениѣ.

Traducere ¹⁾

Io Ștefan Voevod ²⁾, cu mila lui Dumnezeu, domn al pământului Moldovei. Iată venit-a înaintea noastră și înaintea tutulor boierilor noștri moldoveni mari și mici, Ana Răfeiasa de bună voia ei nesilită și neîndemnată de nimeni și a mărturisit înaintea noastră că ea a vândut o parte de baștină din satul 'Mașcăuți, care este pe Răut în ținutul Orhei, a cincea parte din jumătatea de jos, o parte tot așa de mare din uricul de schimb de la Alexandru voevod. Că această parte din baștină a fost cumpăratură a fratelui cumnatei ei dela Cristea fratele lui Poroseci. Și a vândut ea lui Simion Ciucul Poroseci și cneaghinei lui Marica pentru cincizeci de taleri. Deci văzând mărturia ei de bună voie și plata îndeplinită, am dat și întărit de asemenea din partea noastră celor

¹⁾ Făcută de Șt. Gr. Berechet.

²⁾ Ștefan IX Tomșa, domnul Moldovei 20.XI. 1611—22.IX. 1615.

mai sus scriși; Marichii cneaghinii Ciucului și fiilor ei pe care-i are împreună cu Ciucul ca să le fie lor și de la noi băștină și cumpărătură cu tot venitul. Și nimeni să nu se amestece.

Domnul a zis.

La Iași. In anul 7123 Martie 15.

Beldiman marele logofăt a învățat.

Arsenie³⁾.

XII.

7130 (1622) Decembrie 14. Ștefan Tomșa dă carte de înțărîre boerului Vorunșav, biv comis, pentru satul Negrițești din ținutul Neamțului, care-i băștina sa.

Иѡ Стефан Томшѣ воевода, вожію милостію, господарь земли молдавецкои. Дали земли сии листъ господства мы | болѣрииѡ нашими Вордишавъ внѣ комисъ и на ког.... послати на то ми да ест мо | ценъ и сии ези сии листомъ нашимъ держати или спирати своегъ правагъ села втниниѡ | и дѣдиниѡ на имѣ Пегри-тецин, что ест ѡ волостъ немскіи. Почто вна емиѡ | праваго втниниѡ и дѣдиниѡ. А кто вбдетъ ѡрѣдникъ тамъ ѡ село вт на..... да имаютъ иъзвадити вт село. Темъ ради да ест емиѡ тое село | вт насъ ези вьсѣмъ доходомъ и никто да не имѣютъ держати или вт-пирати | прѣдъ сии листомъ нашимъ.

Ѣ Ис. 730 дек. дї.

Самъ господинъ белѣаз.

Pecetea de ceară roșie acoperită cu vată.

*Traducere*¹⁾.

„Io Ștefan Tomșa voevod, cu mila lui Dumnezeu. Dat-am această carte a domniei mele boerului nostru Vorunșav, fost co-

²⁾ Documentul a fost fotografiat de Șt. Gr. Berechet în 1919 din colecția lui Pavel Gore.

¹⁾ Făcută de Șt. Gr. Berechet

mis. Ca să fie tare și puternic cu această carte a noastră să fie, sau să păstreze dreptul său sat, baștină și moșie strămoșească, numit Negritești, care-i în ținutul Neamțului. Pentru aceasta domnia mea ne-am milostivit și i-am dat și i-am întors acest sat ca să-i fie lui dreaptă baștină și moșie strămoșească. Iar cine va fi dregător acolo în sat..... să-i scoată din sat. Pentru aceasta să-i fie lui acel sat de la noi cu tot venitul și nimeni să nu se împotrivescă înaintea acestei cărți a noastre.

La Iași, 7130 (1622) Dec 14.

Insuși Domnul a poruncit

XIII.

7131 (1623) Iunie 22. Ștefan Tomșa poruncește dregătorilor și comișeilor din târgul Piatra să nu se cosiască fân din hotarele satelor Ivănești și Bilăești, fiind ale m-rei Pângărați.

Иш Стефан Томшѣ воєвода, вождію милостію, господар земли молдавецкои. Пишем господства ми лавзѣ нашѣ урѣднику отъ тръгъ Камен и вкзѣмъ колмишениа которіи ходите ехъ садже | господства ми раді ебно. дѣка вещь ведѣ картѣ доминіи мѣле еръ воь ехъ авецъ а лзаа | ѡи паче хотарюа скентеъ мхнхетиріи а Пзнгзрацилоръ дела Пвзнице | ши де ла Бназениъ че синт ѡи цинутуа Пѣмцулавъ ехъ ну косиць фзи | че ехъ лзаацъ ѡи паче ехъ хіе де трѣба скентеъ мхнхетиръ ехъ косакъ | квалгзрѣ. сиа кам пишемъ инакъ не чинити.

Самъ господиизъ велелъ.

8 Илѣ влѣтъ зрла юн. кв.

Велики болѣрь училъ.

Щефан.

Traducere¹⁾.

Io Ștefan Tomșa²⁾ voevod cu mila dumnezeiască domn al țării Moldovei, scriem domnia mea slugei noastre dregătorului din târgul Pietrei și tuturor comișeilor, cari mergeți cu slujba domniei mele pentru fân, dacă veți vedea cartea domniei mele, iar voi să aveți a lăsa în pace hotariul sfentei mănăstiri a Pângăraților de la Ivănești și de la Bilăești, ce sânt în ținutul Neamțului, să nu cosiți fân, ce să lăsați în pace să hie de treaba sfentei mănăstiri să cosască călugării, prin aceasta vă scriem spre a nu face altfel.

La Iași în anul 7131 (1623) Iunie 22.

Insuși domnul a poruncit.

L P.

Marele boer a învățat.

Ștefan.

XIV.

7163 (1655). *Gheorghe Ștefan, domnul Moldovei, dăruiește postelnicului Grigorașcu Ghica și soției lui soțul Roznovul din ținutul Neamțului și două fâlcii de vie la Cotnari*

Иъ Гнѣргн Стефанъ Коевода, вожію милостію, господарь земли молдавскон. | Ужъ господства ми даа ѱ помилуеа есмь волѣрииѢ нашему | Гангорашко Гика постелникъ еъ кнѣгиниѣ его сафта | кѡгда господства мы вѣнчалъ есмь | ѱ даа ѱ помилуеа есмь утъ господства мы единно еело на наѣ | РозновѢа что Ѣ колостъ Пелецкон ѱ двѣ фалчи забинюграды | Ѣ КѢтнаръ Ѣ гор... како да имееетъ нѣхъ утъ господства мы | права дааніе ѱ помилуваніе еъвѣемъ додохомъ непорѣшнымъ | николжъ на вѣки. Иинъ да сѣ неѢмншаеетъ. оу ШѢ. ЛѢтъ 7363.

Самъ господниъ велѣлъ

(ss) Иѡ Георге Коевод.

Pecetea e de ceară roșie acoperită cu hârtie.

Inscripția: Иѡ Горгъ ШѢфанъ кодъ земли молдав-

Іn mijloc e un cap de bour cu steaua la dreapta și semiluna.

¹⁾ Făcută de Șt Gr. Berechet.

²⁾ Ștefan IX Tomșa a doua oară domnește de la Sept. 1621—Aug. 1623.

*Traducere*¹⁾.

Io Gheorghe Ștefan voevoda, cu mila lui Dumnezeu, domn al Moldovei. Iată dat-a și miluit-a domnia mea pe boerul nostru, Grigorașcu Ghica, postelnic cu soția lui când domnia mea s'a cununat și am dat și miluit din partea domniei mele un sat numit Roznovul, care-i în ținutul Neamțu și două fălci de vie la Cotnarii de sus ca să le aibă de la domnia mea dreaptă danie și miluire cu tot venitul nesticat niciodată în veci. Nimeni să nu se amestice.

Insuși domnul a poruncit.

La Iași. Anul 7163.

Io Gheorghe voevod.

XV.

7170 (1662) Ianuarie 8. *Eustratie Dabija amenință cu spânzurătoarea pe toți slujitorii cari vor umbla cu slujbele domnești să nu se atingă de satul Ivănești al m-rei Pângărați din ținutul Neamțului. Amenințarea „cu bătaia cărței în frunte” este scrisă cu altă cerneală, ceia ce dovedește că a fost scrisă mai târziu.*

Иъ Врешрашиѣ Дабнжа ¹⁾ коєкода бѣша многосиѣта господарѣ зєман Молдавскон (Io Eustratie Dobija voevod, cu mila lui Dumnezeu, domn țării Moldovei) scrie domnia mea la toți slujitorii cari veți înbla cu slujbele domniei meale la ținutul Neamțului. Dămu-vă știți dacă veți vedea cartea domniei meale, iar voi să nu faceți ocol în sat în Ivănești, ci iaste a Pângăraților. Nici într'o zi să nu vă știu că ședeți acolo. Că apoi, de voi știu domnia mea că mai faceți acolo, bine să știți că oi trimit domnia mea de vor spânzura acolo în ținut. Așijderea și alți slujitori, cari veți înbla cu niscari podvezi ori cu olatul târgului, sa(u) fie și cu a ținutului, nime la nemica să nu-i învăluiscă, pentru căci au cărți și dela alți domni; că apoi de voi știu domnia mea că le faceți val, oi trimit de vor pune acolo în ținut. Инако не ездѣт (Altfel nu va fi) оу Пши. ка зѣро ген ѣ (In Iași, la anul 7170=1662, Ianuarie 8). сам господинѣ реч (Insuși domnul a zis).

Să băgați toți slujitorii cartea în samă, iară cari nu veți băga cartea în samă, bine să știu că-i voi bate cartea în frunte.

Иъ Iustratie Dobijeя voevod.

¹⁾ Făcută de Șt. Berechet.

²⁾ Eustratie Dobija domnește in Moldova dela Sept. 1661 12 IX. 1665.

XVI.

7252 (1744) **Ăprilie 13.** *Ioan Mavrocordat, domnul Moldovei (20. VI. 1743—Mai 1737) dăruiește lui Constantin Rosăt biv. vel vornic niște țigani căsătoriți cu țigăncile acestui boer ca să nu se mai împartă cu domnia, după obiceiul țării. Această danie se face pe baza hrisovului lui Constantin Mavrocordat, fratele lui Ioan Mavrocordat.*

Noi Ioan Nicolae voevod, bojieiu milostiu, gospodar zemli moldavscoi. Inștiințare facem cu acestu hrisov al domniei mele, că viind înainte domniei mele, cinstit și credincios boeariul nostru dumnealui | Cos'antin Rosăt biv vel vor. Ne-au arătat hrisov de la pre iubit fratele domniei mele, domniea sa Costantin vod. de mil ire | în care hrisov arată, că țăind niște țăgani gsd pre țigancele dumisale vor, l-au dăruit pe dumnealui cu acei țigani ce era în parte | domniei, ca să rămăea șlașele întregi, să nu să mai împartă cu domniea, anume; țăgani Pante ce ține pe Dochița țăganca dumisale vor., di pe Bogdan hat. și Toader fratele Popănacăi giudele, ce țane pe Nastasie tij țăganca di pe Bogdan și Ștefan | Păpănaca, ce ține pe Axana sor Petrii din Grecul tij a dumisale și pre alte 5 sălașe | de țigani, ce sânt drept domnești, sălașe întregi cu țigancele și cu copii lor, anume: Grigorie fratele Pântii cu țiganca lui |¹⁾ și cu ficiorii lor, și Solomon cu țiganca lui din Corueari și cu ficiorii lor, care acest Solomon | este frate cu Ion Cimingiu și Ștefan snă Martii cu țiganca lui și cu ficiorii lor și Gheorghe snă Ur | sului cu țiganca lui și ficiorii lor și Ion snă Gugunii cu țiganca lui și cu ficiorii | lor. Care după hrisovul iubit fratelui nostru iartă și domniea mea. Am dat și am întărit mai sus numitului boariului nostru, cinstit și credincios dumisale Constandin Rosăt vor. prea toți acești țigani și țigance de mai sus numiți | ce-au fost drepti gspd, ca să-i fie dumisale drepti robi țigani cu ficiorii lor și cu tot rodul lor, ce va ieși dintru dănsăi, dumisale și fiilor dumisale. Și uric de miluire și de întăritură stătătoriu în veci. Așijdere și după a noastră viață și domniea, pre cine Dumnezău va alege domnu țării Moldovii, ori din fii noștri, ori din

¹⁾ Locurile arătate prin puncte sunt locuri libere în document, lăsate anume pentru a se scrie mai târziu numele țigăncilor.

seminție noastră ori dintr'alt neam străin, poftim ca să ne surpe danie noastră, cum nici noi n-am surpat daniile și mi'uirile altor | domni, ce-au fost mai nainte de noi, ci mai vârtos să întăriască, pentru a lor pomană și laudă. Și s'au scris hrisovul acesta | în anul dintăiu, în scaunul domni mele, în orașul Eșilor de Tanasie logofătul de taină.

(ss) Noi Ioan Voevod.

Vleto 7252 Msța April 13 dni.

Sigiliul cu cerneală roșie,
nu se poate descifra nimic
din inscripție.

XVII.

7257 (1749) Noembre 30. *Ecaterina doamna, soția lui Constantin Nicolae voevod dăruiește niște țigani mănăstirii Dobrovățul pentru a-i servi ca robi.*

Ecaterina doamna a pre luminatului domn Costantin Nicolae voevod domn țărăi Moldovei.

Facem știre cu această carte a noastră, pentru acești țigani anume Pântea și Toader frate Păpănacăi giude, Eștea fata Păpănaca, Gligorie frate Pântei cu țiganca și cu copii lui și Solomon cu țiganca și cu copii lor și Ștefan sãn martin cu țiganca și cu copii lui și Ion sãn Guguții cu țiganca și cu copii lui, cari țigani sint drepti robi al mei dați danie cu ispisoc de măriea sa vodă, înălțatul pre iubitul meu domnu cinstitului meu părinte dumisale răpousatului Costantin Rusăt biv vel vor[nic], neavând treabă alte neamuri al noastre, cugetat-am împreună cu cinstita mea maică dumnei vorniceasa Anița Rusătoae pentru starea sfintii mănăstiri Dobrovățul, unde să cinstește hramul Sfintei Troițe. Fiind la această sfântă mănăstire astrucați moșii noștri și fiind și ctitori, îndemnată fiind dela Dumnezeu și dentru a noastră bună voe, deosebită milă am dat și am miluit sfânta mănăstire cu acești țigani de mai sus numiți, ca să fie sfintei mănăstiri drepti robi cu tot neamul ce-ar eși dintru dânșii în veci. Iară părinții călugări ce-or fi petrecători la această sfântă mănăstire să fie datori a pomeni și a ruga [pe] Dumnezeu la sfântul jărtăvnic. Pentru ertarea sufletelor moșilor și a părinților noștri și pentru sănătate noastră. Și poftim și pe ai noștri iubiți fii | în urma noastră să aibă a întări

și a milui pentru al noastră și a lor vecinica pomenire. Scrisu-s'au acestu hri | sov aice în orașul Iașilor de Ioan Pavel log., în anul dela zidirea lumii 7257 Noemv....

Az Caterina domina. Anița vor.

Suret pentru vlet pentru că nu să cunoaște bine. Și l-am scos aice 7257 Noev. 30.

XVIII.

1781 Iulie. *Constantin Moruzi, domnul Moldovei (Oct. 1777—8.VI.1782) face danie moșia Tălăeștii, din ținutul Lăpușnei, de pe ambele părți ale văii Călmățuiului, hatmanului Scărlătake Sturzea, pentru slujbele credincioase îndeplinite față de domnie. Această moșie nu aparținea nimănui, ci își păștea Tătarii vitele (bucatele) lor pe ea, Gheorghe Sturzea vel vornic și Sandul Ilie biv vel spătar fac hotărnicirea acestei moșii.*

Cu mila lui Dumnezeu, noi Constantin Dimitrie Muruzi vvodă, domnu Țerăi Moldavii.

Facem știre cu acest hrisov al domnii mele tuturor cui se cade a ști, că la ținutul Lăpușnii de pe amândoa părțile văii Călmățuiului, | nedată nimărui cu danie domniască până acum, nici stăpănită de nime, căci se afla loc pustiu pe care mai înainte | Tătarii își păștea bucatele sale. Rânduit-am domniea mea pe al nostru cinstit și credincios boeriu, dumnealui | Gheorghe Sturzea vel vornic i pe credincios boeriu nostru d-lui Sandul Ilie biv vel stol. de au mersu acolo la fața | locului a moșii Tălăeștii, unde adunând pe toți moșenașii, carii au moșii înpregiurul aceștii moșii gspd. | Așijdere și alți înpregiurași și oameni buni bătrâni. Făcut-au dumnealor numiții boeari cu amărunt cercetare | și aflând loc drept domnescu al moșii aceștie Tălăeștii. L-au și măsurat cu stânjinu gospod. Și s'au găsit capul moșii | Tălăeștii dispre amiază, în curmeziș doao mii șapte sute și șapte sprezece stânjini; iar lungul dispre apus | trii mii șapte sute trizăci și cinci stânjini. Așijdere capul moșii Tălăeștii dispre miază noapte deacurmeziș | o mie patru sute optzeci și cinci stânjini. Și iarăși lungul

moșii Tălăești dispre răsărit trii mii șasezeci | stânjini. Și au și hotărât dumnealor moșiea aceasta Tălăeștii înpregiur cu pietre hotară. După care hotără | tură și măsurătoare au făcut și mărturie hotarnică iscălită de dumnealor și de alții ce s'au tămplat din | let 1781 Iulie 2, întru care pre largu se arată toate semnile i hotarile moșii aceștie. Așijdere și măsurile | în stânjini și cu ce moșii anume în pregiur se megieșeste. Deci domniea mea, cu al noastră bună voință luând | aminte, pentru al nostru cinstit și credincios boeriu, dumnealui Scărlatache Sturzea hatmanu și socotind ale dumisale credincioase slujbe care au slujit domnii mele și țerăi. Iată osebit de alte mile al noastre mai mi | luitul-am pe dumnealui și i-am dat danie această moșie anume Tălăeștii ot ținutul Lăpușnii, care iaste pe dea | mândoao părțile văii Călmățuiului deplin cum se arată mai sus câtă iaste cuprinsă în suma stânjiniilor. Ca să-i fie | dumisale și fiilor și la niam din niamul dumisale dreaptă ocină și moșie. Pe care să o stăpăniască după | dreptate hotarale și măsurătoare, ce să arată la hotarnică, cu tot venitul din tot locul moșii aceștie Tă | lăeștii, cât să cuprindă întru acele hotară în veci cu bună pace. Și hrisovul acesta al domnii mele să-i fie dumisale hatmanului Sturzea de danie și miluire pe mai sus numita moșie Tălăeștii cu tot venitul statornic neclintit și nerușit | nici odănoară. Care hrisov s'au întărit și cu al noastră domnească iscălitură și pecete. Poftim domniea me și | pe alți luminați domni pe cari svântul Dumnezeu va orândui în urma noastră la domnie aceștii țeri. Să nu strice această danie | după cum nici noi n-am strămutat daniile și miluirile altor luminați domni de mai înainte. Ce mai vartos să întăriscă | pentru al domniilor sale cinste și vecinică pomenire. Spre aceasta iaste credința a însuși domnii mele: Noi Costandin Dimitrie Muruzi vvoda | și credința a pre iubiți fiilor domnii mele: Alexandru vvoda, Gheorghie vvoda. și credința a cinstiților și credincioși boiarilor | domnii mele, dumnealor: Ioan Cantacozino vel logofăt, Stefan Sturzea vel vornic, Lupul Costaki vel vornic, Nicolae Rosăt vel vor. | Ioniță Canta vel agă, Gheorghie Sturzea vel vor. Iorgache vel post. Ianake Canta vel vist. Matei Cantacozino vel spat, Costandin Balș vel ban, | Săndulake Sturzea vel com, Toma camaraș, Șerban Buhuș vel pah. Iordache Balș vel căminar, Costandin Canta vel serdar, Bașotă | vel stol, și credința tuturor boiarilor noștri mai

mici. S'au scris hrisovul acesta la scaonul domnii mele în oraşul Iaşi | întru cea dintâi domnie a noastră la Moldova, de credincios boiariul nostru Dimitrake Vărnaveş vel cluceriu | la al patrulea an al domnii noastre. La anul 1781 Iulie.

Iscălitura originală a domnului. Pecetea este făcută cu cerneală, în care se vede la mijloc capul de bou, purtând deasupra coarnelor coroana domnească, strejuită de sabie şi buzjugan. Ovalul care înbrăţişează capul bouului este ținut pe două ramuri sub care este scris anul 1777. Pe laturi stă scris inițialele domnești.

XIX.

1781. *Constantin Dimitrie Moruzi, domnul moldovei confirmă episcopiei Huşului. sub episcopul Inochentie, moșiile Obilenii Cotiujenii, Ciorăştii și Glăvănești. Aici se vorbește de măsurătoare cu funia, stânjenu și palma.*

Cu mila lui Dumnezeu, noi Costandin Dimitrie Moruzi vvoda, domn țării Moldovei.

Facem știre cu acest hrisov al domnii mele, că iată părintele și rugătorul nostru, sfinție sa kir Inochentie, episcopul Huşului | viind înainte domnii mele și a tot sfatul nostru, ne-au arătat o mărturie hotarnică pe moșie Obilenii și moșie Cotiujenii, de la ținutul | Lăpușnii, cari moșii sânt a sfintii episcopii Huşului danie și cumpărătură de la razăși, iscălită fiind hotarnica de Neonil Hortolomei mazil | și de Agapie Mărza mazil 17,5 Oct 10. Așe scriind și adeverind numiții mazili, că după poronca ce s'au dat cu cartea domnii mele | serdarilor de Orheiu, dumnealor Costandin Rășcanul biv vel spatar, Darie Donici, fiind atunci pah. i-au orânduit pe dănșii cercetători și hotarnici la | moșiile episcopiei, cari mergând la numitele moșii și strângând înpregiurașii, cari au știut semnile hotarilor și stăpânirea cum s'au urmat | anume: preotul Ion Bătea om bătrân de 80 ani, care mai înainte au fost și răzeșu la aceste moșii și preotul Neculai din Cozmești și Toader | Bătcă mazil și vornic și Pavel Băha și Simeon Beșleaga tot din Cozmești și Dumitrașco vornicul de Obileni și Nechita Blagoe și Ștefan sin lui | și Neculai Ciobanul tot din Obileni.

Întâi pentru moșie Obileni, au arătat: Neofit dicheul vechilul episcopii, că o are episcopie danie și cumpărătură | de la Sofronie, fămeae lui Toader Darie și de la Ștefan și Neonil feciorii ei,

și de la gineri-său popa Goian și de la Anușca noră lui Toader Darie și de la Enachi | feciorul ei, și de la alte neamuri a Dărieștilor. Au mai arătat și un zapis de la un Iancul Darie de învoială și schimbătură, ce-au făcut cu frații săi, | feciorii spat. Darie, scriind că i-au dat lui satul pe apa Bărladului și el le-au dat partea lui Obilenii, din care zapis s'au dovedit că iaste | bună danie și vânzare episcopii de la Dăriești. Și au mai arătat o anafora din let, 1764 Iulie 10 de giudecată ce-au avut sfințiesă episcop : că răposatul log Manolachi în vreme domnii răposatului Grigorie Alexandru Ghica vvoda, cum și o carte gspd din let ; 1765 Fer. 4, i răși de la | răposatul Grigorie Ghica vvoda, dată de volnicie să nu îngăduiască pe log. Manolachi a să mai atinge de aceste moșii Obilenii și Cotiujenii. Și altă anafora din let ; 1765 Iulie 9 de giudecată ce-au avut cu Gavril Costachi nepot logofătului Manolachi, iarăși pentru Obileni și Cotiujeni în | vremea domnii răposatului Grigorie Ioan Calimahi vvoda, care s'au văzut de la alalte doo giudecățile rămase logof. Manolachi și nepotul său, întărind stăpânire | episcopii. După care scrisori și dovezi numiții mazili hotarnici întrebând pe înprejurași de nu știu ei vro pricină, au mărturisit, că știu | că moșiile aceste sânt drepte a episcopiei fără nici o pricină Și pentru hotar după a lor știință i-au dus din sus de satul Obilenii, la cotul lui | Băltag la gura unii gărlite mici ce s'au numit din vechi gărla Obilenilor, unde au găsit piatră veache, care desparte pe din gios Obileni, și pe din sus | Cozmești a mănăstirii Secului. Și de acolea drept spre răsărit păste șes, printre Obileni și pintre Cozmești pă din deal de drumul cel mare și din gios de | gura Gagii lângă niște spini din gios de drumul ce vine de la deal iarăși au găsit piatră veache. Și așa tot spre răsărit s'au suit și au trecut peste coada unii răpi | cu isvoară ce vin din spre Gagea și pe din sus de fundul Cacovii în podiș au găsit piatră veache hotar, și tot spre răsărit pân peste drumul dealului despre Nărnova, | unde s'au găsit piatră veache, care le-au arătat că această piatră au pus-o Iordache Sturze în colțul moșii sale Cățălenii, când i-au hotărât după ce i-au luat de la Dăriești, | iar piatra Obilenilor s'au găsit scoasă și în groapa acea veche piatră, și având să margă spre răsărit popa Ioan Botă au arătat moșie | frasinii a episcopiei, ce este peste Nărnova spre răsărit și Cotiujenii sânt alătore

pe din gios de Obileni din vechi au fost a lui și cum că ar trece frasinii | și peste Nărnova spre apus să se întâlnească cu capul Obilenilor în deal la acea piatră, ce easte în colțul Cățelenilor. Și la aceasta numitul vechil al | episcopii, le-au arătat doo hotarnice veachi a Cotiujenilor de când era încă în |ștăpănire a popii Bătii, una din anul și alta din anul | în care hotarnice arată Frățița și cu Ion părcălabul fiind rănduit de serdarii de Orhei din poronca gspd, au hotărât toată moșie Cotiujenii | fiind și luați răzeși și înpregiurași iscăliți și arată că au mersu până în apa Nărnovii din semne în semne.

Cum și Proca vechilul Dopcenilor al | mănăstirii svântului Spiridon fiind de față au mărturisit că și hotarnice și scrisorile Dopcenilor mergu din prisacă în apa Nărnovii, și dintr'aceste | hotarnice a Cotiujenilor și a Dopcenilor ca și din mărturii a altor oameni s'au cunoscut că nu pot să treacă frasinii peste Nărnova spre apus, ce și | Obilenii mergu până în Nărnova cași alte moșii ce sânt pe din gios

Și așa au purces de la piatra ce-au pus în colțul Cățălenilor tot pintre Obileni și pintre | Cățeleni spre podiș la fundul unii răpi cu copaci, unde au găsit iar piatră veache, și au mersu drept la vale pe la niște viezunii ce sânt pe răpă | și pogorându-se drept la apa Nărnovii, unde s'au întâlnit cu colțul frasinilor și în malul Nărnovii despre apus, au pus colțu, și au purces pe matca Nărnovii | în jos pin capul Obilenilor și pintre frasini prin dreptul unii răpi ce-i zic Fătăciunea din gios ce iaste coastă despre apus, unde s'au tălnit cu colțul Cotiujenilor | și au pus piatră și s'au întorsu drept la deal spre apus pintre Obileni și pintre Cotiujeni și în deal la fundul Fătăciunii din gios de Movila Soarelui în | tre coada unii răpi ce vine despre Cacova, au găsit iarăși piatră veache. Și dela piatră tot spre apus peste Cacova și s'au pogorât la șesul Prutului, unde | au găsit piatră veache aproape de drumul cel mare. Și așa tot spre apus peste șes și peste Prutețul sec lângă drumul ce vine din sat în mal despre apus, iar s'au găsit piatră veche hotar. Și de acole tot spre apus la malul Prutului, unde s'au încheiat tot hotarul moșii Obilenilor. Deci arătând că și moșie Cotiujeni | care iaste alătore cu Obilenii pe din gios, iaste tot a episcopii, pe care le-au arătat vechilul episcopii; și scrisori, dovezi: adecă un zapis de danie pe | giumătate

de sat de la Artimie Hăjdăoae și de la feciorul ei Lazar din velet... iar giumatate de sat răscumpărătorul de la log. Manolachi după | cât mai pre largu arată anaforalile ce s'au giudecat. Care văzând hotarnicii aceste de mai sus arătați scrisori și dovezi și mărturisind și | oamenii ce s'au arătat mai sus că sânt drepte moșii a episcopiei fără nice o pricină și fiindcă mai ține pe din sus să hotărăște tot alături cu | Obilenii după cum arată în sus; iar după la marginea din gios aproape de cotul Căleii într'o vătaștină ce easte între gura a doo gârle seci dela drum | spre răsărit la o piatră veache ce hotărăște Cotiugenii de către Dopceanii mănăstirii Sfântului Spiridon. Și dela aceea piatră au purces drept spre răsărit pinte Cotiugeni și pinte Dopceni și au mărșu pin Vlașnic, ce iaste din gios de gura Cacovii, unde au zis că easte piatră veache și s'au suit la dial | pin gura răpii. ce vine dela Movila Carului și tot spre răsărit piste Movila Bugăi, unde au găsit piatra veache. Și au purces spre răsărit asupra Nărnovii tot alături cu Dopcenii pin în matca Nărnovii la piatra ce este în colțul Dopcenilor din sus și acolo s'au întâlnit și cu frasinii ce vin despre răsărit și s'au întorsu | pe matca Nărnovii în sus pin capul Cotiujenilor și pinte frasini pân la piatra ce au pus-o în colțul Obilenilor drept gura Fătăciunii. Și așa s'au încheiat | tot hotarul moșii Cotiujenilor și le-au și măsurat aceste doo moșii în curmeziș pe trii locuri cu fune de doozeci și cinci stânjini și stânjânul | de opt palme gspd. Și s'au găsit la măsurătoarea despre apus la drumul ce merge alături cu Prutul doozeci și una funi și zece stânjini Obilenii | și trii zeci și opt funi și noo stânjini Cotiujenii. Iar la zarea dealului pe la movile triizeci și cinci funi și doozeci și patru stânjini Obilenii | și triizeci și șapte funi Cotiujenii. | Iar capetile despre răsărit pe matca Nărnovii triizeci și patru funi Obilenii și triizeci și șease funi | Cotiujenii. Și așa au încheiat aceste doo moșii Obilenii și Cotiujenii după cum s'au arătat mai sus. Din numiții mazili hotarnici această mărturie | hotarnică întru care s'au iscălit ei și ceai ce s'au întâmplat față la hotărât marturi, anume: ierei Ion Bătca și ierei Nicolai Popea și Toader Botca cum | și Pavel Băha și Simeon Beșliaga și Dumitrașco vornic și Nichita Blagoe și Ursul izbașe și Neculai Ciobanu și Ștefan Blagoe. Mai la urmă încredințată și cu iscăliturile dumnealor: Costandin Rășcanul biv vel

spat, i Darie Donici biv vel pah; ce-au fost serdari la Orhei în anul 1779 ghen. 22.

Așijderea ne-au mai arătat sfinție sa episcopul Inochentie altă mărturie hotarnică pe părțile ce s'au ales și s'an hotărât din moșie Ciorăștii de la | tănutul Lăpușnii, danii și cumpărături a sfinții episcopii Hușului, iscălită fiind hotarnica de boeriu nostru Ion Gordul vornic de poartă, let. 1780 | Oct. 25. Așa scriind și adeverind numitul vornic de poartă, că din poronca domnii mele s'au rânduit cercetătoriu și hotarnic, mers-au la numita moșie | Ciorăștii, și strângând pe toți răzeșii moșii, anume pe Postul Negru mazili Costandin Sava vornicel din Ghermănești i Proca zet lui Muștiuc i Ioniță Buștoc | i Luca Vrabie tot den Ghermănești răzeși de Ciorăști și protopopul Apostol de la Rechi răzeși de Drăceni și Ioniță sin protopoul și Toader Bragă mazil din Podoleni și preotul Neculai Popica de Cozmești și Simeon D. . vornic de Rușești fiind și Iorest dec... dicheul episcopii Hușului vechil din partea | episcopii și răzeș de Ciorăști. Asemene mai fiind și alții din înprejurași ce-au făcut fune de doozeci stânjini și stânjinul de opt palme gspod și au măsurat | înșai săliștea ce easte pe capătul moșii despre apus la malul Prutului din marginea Dopcenilor în gios pe în matca Prutețului Drușcanilor, care au fostu | din vechi Prutul. S'au găsit șapte sute patru zeci și șase stânjini ; tot curmezișul siliștii Ciorăștilor. Și mergând la drum măsurând iar din marginea Dopcenilor în gios | pân în piatra veache ce desparte Vrăbieni de Ciorăști au găsit o mie și patru zeci stânjini iar lungul merge din apa Prutului pân în locul Colacului Crucilor. | Și după arătarea răzeșilor cum și după dovada scrisorilor și... izvod de neamuri s'au arătat și s'au aflat această moșie împărțitoare pe trii bătrâni | anume: Ciorna și Ștefan Popița și Gafton Drule. Și apoi fiind întreat numitul vechil al episcopii : din care bătrân și cu ce scrisori cere părțile episcopii? I-au arătat aceste scrisori: întâi uu zavis din anii 7170 Noem. 7 a lui Vasilie fecior lui Gafton Drule, scriind că partea sa de moșie din Ciorăști, adecă a tria | parte din bătrânul Drulii au dat-o danie cumnatulul său lui Vasilachi. Alt zavis din anii 7234 April 5 a lui Pavăl fecior lui Vasilachi, scriind că această | parte au avut-o tatul său Vasilache danie dela moșul său Vasile Drule, au dat-o și el danie vărului său, popii lui Ion Bătea. Alt zavis din anii 7264 Mai 10

a lui Vasilachi fecior lui Mihai Darie nepot lui Darie spat., scriind cum că bătrânul Popiții adevă a trie parte din Ciorăști, care l-au fost cumpărat moșul său | dela feciorii lui Ștefan Popiții, l-au vândut popii lui Ioan Băte Alt zapis din anii 7272 Sept. 15 al popii lui Ioan Băte cu preoteasa și copiii lor, scriind | că danie l-au avut el de la vărul său Pavăl, adevă a trie parte din Drulea și cumpărătura dela Vasilachi Darie bătrân întreg al Popiții, adevă a trie parte din Ciorăști | l-au vândut răposatului log. Manolachi Costachi drept. 13. lei. Apoi o scrisoare din anii 1772 Fev. 1 a Mariei logofetesei giupăneasa răposatului | log. Manolachi, iscălită și de câțiva boeri, așe adeverin | numita giupăneasă, cum că aceaste de sus arătate părți de moșie din Ciorăști cum și din moșie Glăvănești | ce le-au avut cumpărătură boeriuul său dela popa Ioan Băte le-au dat danie sfintei episcopii Hușului. Deci fi ndcă răzeșii aceștii moșii, cari s'au numit mai sus | cu un an mai înainte aceștii hotărături venise la giudecata diavanului pricinuind împotriva acestor scrisori zapise a episcopii (și încă neșind la giudecată | și au căzut toți răzeșii și s'au învățat cum să... episcopii pe scrisori ce avea după care învoială au dat și scrisoare ca să | nu mai iasă ei la giudecată ce să vie la moșie să-și aleagă părțile) iar întrebând pe răzeși numitul vornic de poartă de mai au ei ceva au răspuns împotriva scrisorilor | episcopii după învoiala ce au făcut, și ei au zis că n-au nimic a răspunde, ce cu toată voia lor primăsc să-și aleagă și să-și stăpânească episcopie aceste părți de moșie | prea departe după scrisorile ce s'au arătat. Și așe numitul hotarnic împărțind moșie pe trii bătrâni, s'au venit fieștecărue bătrân, câte... stânjini | din săliște fiind mai îngustă și câte 347 stânj. și 5 palme fiește căruie bătrân la șes, la măsurătoare de pe drum, din care s'au ales episcopii... | stânjini din seliște și 347 stânjini și 5 palme de la șes bătrânul întreg al Popiții. Și iarăși 82 stânjini și 7 palme din siliște și 115 stânjini și 7 palme de la șes | a triea parte din Gafton Drule, adevă parte de la Vasilie Drule și s'au dat în marginea Ciorăștilor din sus alături cu Dopcenii. Așijdere și Costandin Sava vornicel | din Ghermănești și Ioniță Buștoc și Luca Vrabie scoțând vânzătoare partea moșeilor a fetii Drulii, ce-au ținut-o Ionașco Hăncul. Adevă a trie parte din | Drule 8. stânj. și 7 palme din siliște și 115 stânj. de la șes. l-au cumpărat episcopie încăpând cu răzășie de pe Vasile Drulea și i-au dat ală-

ture cu părțile | episcopii. Așjdere și Proca zăt Muștiuc și Marie preoteasa popii lui Andrian și Antonie diaconița lui Pavel Struțu, tot fete Sandului Muștiuc, ce să | trag din Macovei, cărora li să venia 124 stănj. și doo palme din siliște și 173 stănj. 2 palme de la șes, care nu numai cu baștină ce și cu o răscumpărătură | de la Burghеле o ave întreagă această gjumătate de bătrănul Ciornii. Adecă partea unui nepoate a Ciornii, ce au țanut-o Taicu Sirbul, care și această parte pe giumate au dat-o danie, | și pe gjumătate au vândut-o iarăși episcopii și s'au dat tot în partea de sus alături cu celelalte părți a episcopii. Care peste tot s'au făcut: cincisute triizeci și opt stănj. | în siliște la malul Prutului și șapte sute cincizeci stănjini și 5 palme la șes la măsurătoare de pe drum.

Și așa încheindu-se toate daniile și cumpărăturile | episcopii în partea de sus a Ciorăștilor s'au încungiurat și cu semne hotară. Iar marginea pe de sus purcede din apa Prutului spre răsărit dându-și coastă cu Dopcenii | pân la balta Gearca, unde să întâlnește cu Colacul. Iar pe din gios iarăși purcede din apa Prutului spre răsărit pân la un ulmu singur, dându-și coasta cu părțile din gios a lui | Iorest Dan dicheul. ce s'au scos din Ciorăști în parte de gios, iarăși pân în locul Colacului. Și așa pe cât s'au ales și s'au hotărât părțile episcopii, cum mai sus arată, au dat numitul vornic de poartă această mărturie hotarnică cu iscălitura sa și cu pecete porții gspod, iscălind și cei ce s'au întâmplat față la hotărât, tot carii s'au numit mai sus împregiurași, | iar cei ce-au fost răzeși de Ciorăști și au eșit cu daniile și cu vânzările din stăpămirile moșii ș-au pus la hotarnică, neștiind carte, numele și degetile lor.

Acum dar | sfinție sa episcopul Hușului chir Inochentie, cerșind se să facă episcopiei întăritură de la domnie me pe numitele moșii, i-am dat după aceste doo mărturii hotarnice | ce ne-au arătat, care adevenindu-se, atât zapisile și alte scrisori ce s'au văzut a episcopiei, cum alegere în semne și măsurătoare și că aceasta numite moșii sânt: | drepte danii și cumpărături a episcopiei fără nici o pricină de cătră nime. Domniea mea am crezut. Și prin acest hrisov al domnii meale întărim sfintei episcopii | Hușului, ca după tărie scrisorilor se aibă aș stăpăni aceste de sus numite moșii anume: Obilenii și Cotiujenii și Ciorăștii și Glăvăneștii ot țanut Lăpușnii | și în toate semnile hotarale și măsurile cum se arată la

mărturiile hotarnice, cu tot venitul și tot locul, cu pace și fără nici o supărare de cătră nimea în veci. | Și hrisov de întăritură statornic neclătit și nerușit nici odinioară, întru care am pus a noastră domnească iscălitură și pecete. S'au scris | hrisovul acesta la scaonul domnii mele în orașul Iașii, întru cea dintâi domnie a noastră la Moldavia la al patrulea an, de boeriul nostru Ioan Ursueanul vel. log.

Anul 1781.

(ss) Const. Dimitrie Moruzi

(ss) Ioan Ursueanul vel log. procitoh.

Pecetea cu cerneală roșie
din 1777 cu monogramele
ИУ — КС. — ДѢЛ — РР.

Pe pagina a treia a documentului se scrie: *S'au trecut în condica divanului de mine Andrei biv izbașa, condicar divanului gpod.*

Pe prima pagină, însă, este aplicată o ștampilă rusă în care se scrie: Очищено | въ Леов комъ | карантинѣ = *Curățit în carantina din Leova.* De desubt citim data de: *8 Iunie anul 1842*, tot în rusește

Această ștampilă o găsim și pe cele 2 anterioare.

XX.

1783. *Alexandru Mavrocordat I Delibei domnul Moldovei dăruiește lui Iordache Cantacozino biv | vel | spatar cu niște sălaşe de țigani ciurari domnești cu soții și copii ca să-i fie ca robi.*

Cu mila lui Dumnezeu, noi Alexandru Constantin Voevod ¹⁾, domnul țerii Moldovei.

Facem știre cu acest hrisov al domniei mele tuturor cui se cade a ști. Pentru al nostru cinstit | și credincios boiaru, dumnealui Iordache Cantacozino biv vel spatar, carile slujind Domniei mele | și țerăi cu dreptate și cu credință. Pentru aceia socotit-am domnia mea și osebit de | alte mile ale noastre, iată miluitu-l-am pe dumnealui și cu acești selașe dintru | ai noștri drepti domnești țigani ciurari, anume. Ilie Ciomărtanu giude ciurar, Samson brat lui Ciomărtanul, | Toader brat Ciomărtanul, Crule Ciomărtanul, Dinul brat Crule, Tunac brat Crule, Măzăr văr lui Ciomăr-

¹⁾ Alexandru Mavrocordat I Delibei: 8. Vi. 1782—12. I. 1785.

tanul. | Ursul sin Tunac, Dobre Gine Ungureanul, Vasilie sin lui Dobre Gine. Pe toți aceștie cu țigancile și cu copiii lor, | i-am dat Domniea mea danie și miluire, numitului al nostru cinstit și credincios boiaru dumisale Iordache | Cantacozino biv vel spat. Pe carii țigani de acum înainte și în veci cu hrisovul acesta să și-i stăpânească | în bună pace dumnealui, fii, nepoții și neam din neamul dumisale nestrămutat, ca pe al dumisale drepti | robi cu tot rodul lor. Și să-i fie dela domnia mea danie stătătoare și hrisov de miluire neclătit și nerușit nici odinioară în veci. Care hrisov s'au întărit cu al noastră domnească iscălitură și peciate | Pof-tim domnia mea și pe alți luminați domni pe carii svântul Dum-nezeu vă orândui în urma noastră la domnia acestei țeri ca să nu strice această danie și miluire după cum nici noi daniile și milui- rile altor luminați | domni n'am surpat, ce mai ales le-am întărit și nestrămutat s'au păzit. Asemine și domniile sale să întărească | pentru cinste și vecinică pomenire. Spre aceasta iaste credința a însu-mi domniei mele noi Alexandru Costandin voevoda și cre- dința a prea iubit fiului nostru Costandin voevoda. Așjdere cre- dința alor noștri cinștiți și credincioși boiari dumnealor Dimitrie Sturze vel logof de țară de gios, | Costandin Roset vel logofăt de țară de sus, Nicolae Roset vel vornic, | Iordache Cantacozino vel vornic, Gheorghie Sturze vel vornic, Lascarache Roset vel vornic, Costache Roset hatman, Iancul Caragea vel vornic, Alexie Misoglu vel post, Matei Cantacozino vel vist., Costandin Palade vel agă, Mihail Racovițe vel spat., Nicolae Bad. vel ban, | Dimi- trache vel camaraș, Costache Gerache vel com., Costache Hangeri vel căminar, Mihai Sturze vel pah., Dumitrache | Sturze vel serdar- iu, Răducanul Roset vel stolnic și credința tuturor boiarilor noștri mari i mici | S'au scris hrisovul acesta la scaonul domniei mele în orașul Iași, la cea dintăi domnie a noastră, la Moldavia, în anul dintăi, de credincios boiariul nostru Dumitrache Varnav vel cluceriul.

Io Alexandru voevoda la anul 1783 ¹⁾.

Pecetea țării ²⁾.

¹⁾ Acest document l-am fotografiat în 1919 din biblioteca mult regretatului Paul Gore.

²⁾ Documentele LV-LXIX sunt dăruite bibliotecii Facultăței de drept din Iași pentru exercițiu de citire la seminarul de „Istoria dreptului vechi românesc”. Nota Șt. Berechet.

XXI.

Insemnări contimporane din anii 1786—1788 ¹⁾.

ѣѡѡз: Года. мѣа сѣ: в: дна Назарѣн сгавк | оу
полѣнѣ Рородѣ началникк во дни мѣтро | полѣта
Лѣѡна и во дни Роевѡди Александрѣ | Маврокорздѣта
того чтѡ оутѣкк ѣз Псѣ | до москалѣ ѣѡѡз мѣа дек.

Тогож года ѣ розѣ | мѣрѣ сгавк тѡрѣки ѣ мо-
скалѣми ѣ баталѣю | вѣлѣю илѣн оу Ррѣмѣс тогдѣ на
прѣтолѣ ѣкомѣ | вѣлѣ Роевѡдою Александрѣ Иѡѡлантѣ
тоѣже | Роевѡди ѣ мѣтрополѣю зпалѣлѣ и згорѣла
занѣже | ѡнѣ сѣдѣлѣ оу мѣтрополѣи. тогдѣжѣ много
па | нѡвѣ вѣзавѣгаѡ вѣло оу нашѣмѣ скитѣ Рорѡнѣ.

ѣѡѡн. годѣ мѣа мѣрта. а дна ѣ нѣмѣцѣ вѣзѣѡ-
пѣлѣн. ѣкорздѣна оу колѡщѣнѣс и тогдѣ вѣлма панѣ | оу
ѣтраѡс оу вѣлѣкомѣс вѣлѣн тогдѣ оу Рорѡнѣ оу сѣѡѡ
вратѣи сѣлѣи Роевѡганѣлѣ панѣ занѣже Рогато | вѣло
тогдѣ ѣ: ѣв: панѡвѣ дѣкѣнѣ дѣканѣнѣнѣ | дѣржалѣ вѣ
подѣла.

Traducere

În anul 1786, luna Septembrie în 2 zile, Nazarie a devenit egumen la Vorona din Poiană ²⁾ în zilele mitropolitului Leon ³⁾ și ale

¹⁾ Aceste însemnări de cronică contimporană le-am extras din lucrarea intitulată: „Болгарскія грамоты собранныя, переведенныя на русскій языкъ и объясненныя Василіемъ Априловымъ изданы въ пользу Габровскаго училища, Одесса, 1845—*Documente bulgare, adunate, traduse în limba rusă și explicate de Vasilie Aprilov și editate în folosul școlii din Gabrovo. Odesa, 1845*“.

²⁾ Schit în sudul Bucovinei.

³⁾ Mitropolitul Leon Gheuca: Februar 1786—† finele lui 1788 sau începutul lui 1789.

voevodului Alexandru Mavrocordat ¹⁾ care a fugit din Iași la Muscali în anul 1787 luna Decembrie.

În acelaș an ridicatu-s'au Turcii cu Muscalii și au avut mare bătălie în Crimeia. Atunci pe tronul Iașului era ca voevod Alexandru Ipsilante ²⁾. Acest voevod a dat foc și a ars și mitropolia, fiindcă el ședeà în mitropolie. Atunci mulți boeri au fugit în schitul nostru Vorona.

În anul 1788, luna Martie în 1 zi, Nemții au trecut și granița în Muntenia și atunci foarte mulți boeri au fost coprinși de mare frică. Atunci la Vorona aceștia au gonit pe toți frații de prin chilii, fiindcă erau mulți. Atunci au fost și cei 12 boeri din divanul Iașilor. Voevodul îi ținea sub strajă.

XXII.

6999 (1490), Oct. 16. Prin acest act Ștefan Vodă întărește lui Neagoe Orbescul și fratelui lui, Călin și nepoților săi de frate, Diadco, Vlad și surorii lor Negoslava, fii lui Vlad Orbescul, satele lor Răspopii și Ilieștii pe Soholui și Cățăleștii pe Covurlui.

Милостїю божїєю, мы Стефанъ Коевода, господарь земли молдавской. Знаменито чинимъ и съ сим листом нашим и вземъ кто на нем оузрит или его чюдчи оуслышит. Уже тоти истинїи наши слуги | Пѣгосе Ворексда и брат его Калин и братаничи нх Дадко и Влад и сестра нх Пѣгославъ сїбе Влада Ворексда жалобали еми нх шгобною нашею милостїю и дали и потверъ | дали еми им оу нашей земли оу молдавской нх праваа отнина села на имѣ Рзспопїи и Илїеши на Сохолди и Квцелєцїи на Ковоурдїи тоє взєє бышєпи-санное | да ест ѡт нас оурик и съ взєєм доходоѡм намъ равно и дѣтем нхъ и шндчатом нхъ и предшдчатѡм

¹⁾ Alexandru Mavrocordat II Filaris 12 I. 1785—14, XII, 1786.

²⁾ Alexandru Ipsilante: Dec. 1786—19, IV, 1788.

их и прѣцѣдрѣтом их и вземѣ родѣ их кто еѣ им
 изберет наиблизній непорѣшено николиже | на вѣки. А
 хотар тим вышеписанным селамъ да ест по старомѣ
 хотарѣ кѣда из вѣка шживали. А на то ест вѣра
 господства мы вышеписаннаго, мы Стефана коבודі, и
 и вѣра прѣвзлюбле | ихъ сѣшкѣ господства мы Александра
 и Богдана Влада и вѣра ковар нашихъ, вѣра пана Аѣма,
 вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Болдора дкоринка, вѣра
 пана Хрзмана, вѣра пана Дажвога, | вѣра пана Хѣдича,
 вѣра пана Цефѣла, вѣра пана Мѣшата хотинского,
 вѣра пана Микотѣ и пана Рѣцѣша паркалаби шт Пѣмца,
 вѣра пана Чорторѣкского, вѣра пана Се | карѣ Поѣо-
 градского, вѣра пана Динга, вѣра пана Влзхѣоу спа-
 тарѣ, вѣра пана Исака вистѣрника, вѣра пана Бремѣа
 постелника, вѣра пана Могила чашника, вѣра пана
 Фрѣнтѣш столника, | вѣра пана Шандра колмса и вѣра
 оустих ковар нашихъ молдавскихъ и великихъ и малихъ. А
 по нашемъ животѣ кто бѣдетъ господарѣ нашей земли
 шт дѣтеі нашихъ или шт нашего родѣ или пакъ коуд
 кого когъ изберетъ господарѣ бити нашей земли мол-
 давской, тотъ би имъ непорѣшилъ нашего дааніа и пот-
 врѣженіа, али би имъ оутврдилъ и оукрѣпилъ, за поуже
 земли имъ дали и потврдилъ за ихъ правѣю и вѣрѣю
 глѣжвоу и за цѣо ест имъ правѣа штнина, а на бол-
 шѣю крѣпѣст и потврѣженіе томѣ вземѣ вышеписан-

НОМЪ ВЕЛѢЛИ ЕМИ НАШЕМОУ ВѢРНОМОУ ПАНУ ТХОУТЪЛЪ
ЛОГОФЕТЪ ПИСАТИ И НАШЪ ПЕЧАТЪ ПРИВѢСТИ КЪ ЛЕТУ
НАШЕМОУ. — ПИСЪ ТОДЕРЬ ОУ СЪЧАВИ. ВЪ ЛѢТО 7374
ОКТОМБРЕ 51

Traducere.

„Cu mila lui Dumnezeu, noi Ștefan voevod, domn țării Moldovei. Facem cunoscut și cu această carte a noastră, tuturor, cari vor căuta la dânsa sau vor auzi-o citindu-se, că pe aceste adevărate slugi ale noastre Neagoe Orbescul și fratele său Călin și nepoții săi de frate, Diadco și Vlad și sora lor Negoslava, fiii lui Vlad Orbescul, i-am miluit cu mila noastră osebită și le-am dat și le-am întărit, în țara noastră a Moldovei, dreapta lor ocină, satele, anume: Răspopii și Iliștii pe Sohului și Cățeleștii pe Covurlui. Tot ce s'a scris mai sus să le fie lor, de la noi, uric și cu tot venitul lor, precum și copiilor lor, nepoților lor, strănepoților lor și răstrănepoților lor și întregului neam al lor, care li se va alege mai deaproape, nesticat niciodată, în veci. Și hotarul acestor sate mai sus scrise să fie după vechiul hotar, pe unde din veac au fost. Și la aceasta este credința domniei mele, mai sus scrisului, Ștefan voevod și credința prea iubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan Vlad și credința boerilor noștri, credința d. Gangur, credința d. Boldor dvornic, credința d. Hărăman, credința d. Dajbog, credința d. Hudici, credința d. Șteful, credința d. Mușat de la Hotin, credința d. Micotă și a d. Reașes, părcălabii Neamțului, credința d. Ciortorovschi, credința d. Săcară dela Cetatea nouă, credința d. Dingă, credința d. Clănău spătar, credința d. Isac vistiernic, credința d. Eremia postelnic, credința d. Moghilă ceașnic, credința lui Fruntes stolnic, credința d. Șandru comis și credința tuturor boerilor noștri moldovenești, mari și mici. Și după viața noastră, cine va fi domn țării noastre, din copii noștri, ori din neamul nostru sau iarăși ori pe cine Dumnezeu îl va alege să fie domn al țării noastre a Moldovei, acela să nu strice dania noastră și întăritura, ci s'o împuternicească și întărească pentru că am dat și am întărit lor, pentru dreapta și credincioasa lor slujbă, și pentru că li-i dreptă ocină. Și spre mai mare întărire și împuternicire, ceia ce este mai sus scris, am poruncit credincio-

sului nostru domn, lui Tăut logofătul, să scrie și să lege pecetea noastră de această carte a noastră. Scris-a Toader, în Suceava, în anul 6999, Oct. 16 ¹⁾“.

Originalul e pe pergament, îi lipsește însă pecetea.

Dintre satele, de care se vorbește în document există și azi satul Răspopi, Răspochi, în j. Covurlui; sunt și apele: Covurlui și Suhului (aceasta de pe urmă are radicalul slav suh, uscat, sec.

XXIII.

7054 (1546), Iunie 26. *Petru vodă întărește lui Toader, Ion, Cristinei, Vascăi, Malinei și la ai lor, toți nepoții Leului, în păr-teala între ei a moșiilor lor, satele Lieștii, la capătul de sus al Stâncii, unde a fost Toader Cheltezeu și Blândeștii, de cealaltă parte a jiziei.*

Милостію божією, мы Петръ воевода, господарь земли молдавскон. Знаменито чинил и с ема листом нашимъ взрѣмъ кто намъ взрѣитъ или его чтѣчи слышитъ. Въж прѣидоша прѣдъ нами и прѣдъ нашими молдавскими волѣры наши слуги Тоадер и братъ его Іоан и сестры ихъ Кристина и Васка и Малина и сестричич ихъ Дмитръ и племеннице ихъ Андшка и сестри еи Мотръ и Аспа и тиж племенникове ихъ Іоан и братіа его Некита и Давид и Герасим и сестра ихъ Брина и тиж племеннице ихъ Вдокіа и сестра еи Соурата вси оундкове Азла по ихъ доброй волѣ никимъ непоноужени а ниприси | локани и раздѣлими свои правѣи штинни и дѣднни и с привиліе за мартѣрню цю шни имали шт

¹⁾ Acest document ca și cel din 16. VI. 1546, pp. 48—52, mi-a fost trimise de d-l profesor Mihail Costăchescu din Iași pentru a fi publicat în revista mea „Spicuiitor în ogor vecin“ dar care spre a nu trece multă vreme, le-am publicat în această colecție pentru folosul istoric, filologic și juridic. Acesta-i un document, care nu a intrat în lucrarea lui I. Bogdan: „Documentele lui Ștefan cel Mare“ București 1913.

господьками села на имѣ Діеціи на вишиніи конецъ СтенкѸ где била Тоадер (sic) КелтезеѸ и Блиндець по тою страни Жижи и досталогѣ вѣ частъ слоугамъ нашимъ ТоадерѸ и братѸ его | ІуноѸ и сестрамъ ихъ Кристини и Васки и Малини и сестричичѸ ихъ ДмитроѸ и племенницамъ имъ Андшки и сестри еи Мотри и ДѸпи' половина села вѣ Діець у вишиніи конецъ СтенкѸ где била Тоадер КелтезеѸ нижнѣа половина и половина села вѣ Блиндець такожъ | нижнѣа половина а пакъ вѣ частъ племенникомъ ихъ ІуноѸ и братіамъ его Некиты и ДавидѸ и Герасимю и стри (sic) ихъ Ерини и племенницамъ ихъ Удокіи и сестри еи Сврати досталогѣ Ѹ ихъ частъ половина села вѣ Діець цю Ѹ вишиніи конецъ СтенкѸ где била Тоадер Кел ! тезеѸ вишнѣа половина и половина села вѣ Блиндець такожъ вишнѣа половина. И по ми видѣвше ихъ доброволіи токмеж и правое раздѣленіе а ми такожде и вѣ насъ дали и потвердили еми ТоадерѸ и братѸ его Іуноу и сестрамъ ихъ Кристини и Васки и Малини и сестричичѸ ихъ Дмитроу и племенницамъ ихъ Андшка и сестри еи Мотри и ДѸпи нижнѣа половина села вѣ Діець и нижнѣа половина села вѣ Блиндець племенникомъ ихъ Іуноу и братіамъ его Некити и ДавидѸ и ГерасимѸ и сестри ихъ Ерини и тижъ | племенницамъ ихъ Удокіи и сестри еи Свратъ вишнѣа половина села вѣ Діецьи вишнѣа по-

лобина села шт Блиндець, како да ест нам шт нас
 зрик и ез взсем доходом и дѣтем их и оубчатом
 их и прѣоубчатом их и прашзрѣтом их и взсемъ
 родъ кто съ нмь | избверет наивближнїи непорѣшено
 николиже на вѣки. Я хотар тѣм прѣд речениим селам
 на нмѣ Дїецим що ъ вишнїи конецъ Стенкѣ где биа
 Тоадер Келтезев и Блиндець що по той страни Жижн
 да ест шт оутих сторон по старомъ хотарѣ по кѣ | да
 из вѣка шживали. Я на то есть вѣра нашего господ-
 ства вишенисаннаго ми Петра воеводи и вѣра прѣ-
 вззлюбяениихъ инѣхъ господства ми Иліаша и Стефана
 и Константина, вѣра вояр нашихъ, вѣра пана Хоуроу,
 вѣра пана Борча дворника, вѣра пана Петри Врзка,
 вѣра пана Стѣрзи и пана Могилн пзркалакове Хо-
 тинскихъ, вѣра пана Хоурѣ и пана Мирона пр | зкала-
 кове Немецкихъ, вѣ | ра пана Тхмпи паркалаба Но-
 воградскога, вѣра пана Петри Вартика портарѣ Сѣ-
 чав | ского, вѣра пана Юріа спатарѣ, вѣра пана Дана
 кистерника, вѣра пана Храбора постелника, вѣра па-
 на Хамзи, вѣра пана Патрашка чашника, вѣра па | на
 Пердаа столника, вѣра пана Плази комиса и вѣра
 взетѣхъ вояр нашихъ мол | давскихъ великихъ и малихъ, а
 по нашимъ животѣ кто боудетъ господарь нашей зем-
 ли шт дѣтен нашихъ или (шт нашего родѣ или пак
 боудъ кого богъ избверетъ быти господарь нашей) земли

МОЛДАВКОН, ТОТЬ БИ НАМ НЕПОРЪШИЛЪ НАШЕГО ДАВНІА И |
 ПОТВЪРЖДЕНІА АЛИ БИ НАМ ОУТВЪРЖДІА И УКРЪПИЛЪ ЗА
 НЪЖЕ ЕСТЬ НАМ ПРАВАА ШТНИНА И ДОБРА (РАЗДЪЛЕНІЕ... А
 НА БОЛШЕЕ КРЪПОСТЬ И ПОТВЪРЖДЕНІЕ ТОМЪ ВЪЗЕМЪ)Ъ КЪ-
 ШЕПИСАННОМЪ КЕЛЪБИ ЕСМИ НАШЕМЪ КЪРНО | МОУ ПАНЪ
 МАТІАНЪ ЛОГОФЪТЪ ПИСАТИ И НАШЪ ПЕЧАТЬ ПРИВЪСИТИ
 КЪ СЕБЪ ЛИСГОУ (НАШЕМЪ) ВЪ ЛТО 1314
 ЛЪБСАЦА ЮНІА КЪС.

Traducere

„Cu mila lui Dumnezeu noi Petru voevod, domn țarei Moldovei. Facem cunoscut și cu această carte a noastră tuturor, cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că au venit înaintea noastră și înaintea boerilor noștri ai Moldovei, slugile noastre Toader și fratele său Ion și surorile lor Cristina și Vasca și Malina și nepoții lor de soră Dumitru și verele lor Anușca și surorile ei Motrea și Lupa și de asemenea verii lor Ion și frații săi Nechita și David și Gherasim și sora lor Irina și de asemenea semințiile lor Odochia și sora ei Surata, toți nepoții Leului, de a lor bună voe. de nimenea siliți, nici asupriți și și-au împărțit ale lor drepte ocine și moșii și privilegii de mărturie, ce le-au avut de la domnia mea, satele anume: Lieștii, la capătul de sus al Stâncii, unde a fost Toader Cheltezeu și Blindeștii, de cealaltă parte a Jijiei și s'a venit în partea slugilor noastre. lui Toader și a fratelui său Ion și surorilor lor Cristinei și Vascăi și Malinei și nepotului lor de soră, Dumitru și verelor lor Anușcăi și surorilor ei Motrei și Lupei jumătate de sat de Liești la capătul de sus al Stâncii, unde a a fost Toader Cheltezeu, jumătatea din jos și jumătatea de sat din Blindești, de asemenea jumătatea de jos și iarăși în partea verilor, lui Ion și fraților lui, lui Nechita și lui David și lui Gherasim și surorii lor, Irinii și verelor lor Odochiei și surorii Suratei. S'a venit în partea lor jumătate de sat din Liești, care este în capătul de sus a Stâncei, unde a fost Toader Cheltezeu, jumătatea din sus și jumătatea de sat de Blindești, de asemenea jumătatea din sus.

De aceea noi văzând a lor de bună voe tocmeală și dreaptă împărțeală, și noi de asemenea, și de la noi, am dat și întărit lui Toader și fratelui său lui Ion și surorilor lor Cristinei și Vascăi și Malinei și nepotului lor de soră, lui Dumitru și verelor lor Anușcăi și surorilor ei Motrei și Lupei jumătatea de jos a satului din Liești și jumătatea de jos a satului Blindești verilor lor lui Ion și fraților lui, lui Nechita și lui David și lui Gherășim și surorii or Irinii și de asemenea verelor lor Odochiei și surorii lor Suratei, jumătatea de sus a satului Liești și jumătatea de sus a satului Blindești, ca să le fie lor de la noi uric și cu tot venitul și copiilor lor și nepoților lor și strănepoților lor și răstrănepoților lor și întregului neam, care li se va alege mai de aproape, neclintit niciodată în veac. Și hotarul acestor mai înainte spuse sate, anume: Lieștii, care e în capătul de sus al Stânței, unde a fost Toader Cheltezeu și Blândeștii, care-i de cealaltă parte a Jijiei, să le fie din toate locurile după hotarul vechi, pe unde din veac au fost. Și la aceasta este credința domniilor noastre mai sus scrise, a lui Petru voevod și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Iliș și Ștefan și Constantin, credința boerilor noștri, credința d-lui Huru, credința d. Borcea dvornic, credința d. Petrea Cărcă, credința d. Sturza și a d. Moghilă, pârăcălabi de Hotin, credința d. Huru și a d. Miron, pârăcălabi de Neamț, credința d. Tâmpei, pârăcălab de Cetatea nouă, credința d. Petrea Vartic, portar de Suceava, credința d. Iurie spătar, credința d. Dan vistiernic, credința d. Hrabor postelnic, credința d. Hamza, credința Pătrașcu ceașnic, credința d. Neagul stolnic, credința d. Plaxei comis și credința tuturor boerilor noștri ai Moldovii mari și mici. Iar după viața noastră, cine va fi domn țării noastre din copii noștri ori din neamul nostru; iar ori pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre a Moldovii; acela să nu strice dania noastră și întăritura, ci să o împuternicească și întărească, pentrucă le este lor dreaptă ocină și bună împărțeală. Și spre mai bună tărie și împuternicire a tot ce este scris mai sus, am poruncit credinciosului nostru domn Mateiaș, logofătul, să crie și să atârne pecetea noastră la această carte a noastră.

În anul 7054, Iunie, 36°.

Originalul e pe pergament, fără pecete, rupt în partea de jos. Din dată e rupt și se poate constata că e din 7054, după lista boerilor cf. Gh. Ghibănescu, Surete I, 252, 262, doc. din 7054, Iunie 9 și 7054, Iunie 2.

Dintre satele de care e vorba în document, mai există și azi Stâncă, în pl. Braniște și Blândeștii, în com. Cârniceni, pl. Turia, pe stânga Jijiei; satul Liești nu mai există, dar trebuie să fi fost pe acolo pe unde este dealul Liești, pe teritoriul satului Rădiul Aldei, com. Copou; asemenea tot acolo e pârâul Lieștii. Satul venea pe dreapta Jijiei și numele lui derivă de la bătrânul Leul, * Leu + ești, * Leești, Liești¹⁾.

XXIV.

7095 (1587) Aprilie. Petru voevod, domnul Moldovei întărește vânzarea făcută de Isaico stolniculul, fratele lui Maxim hânsarul, a celor 3 părți din satul Movileni de la gura Jijioarei. Vânzarea s'a făcut lui Toader și surorii lui, Antimia, plătindu-i 160 de zloți tătărăști.

Милостію вождію, Іо Петръ коевода, господарь земли молдавскон. Знаменито чиним и съ сим листом нашим взвѣм кто на ним вззрит или чтѣчи его велишит. Ож тоти истинни Исико столничел, брат Маџин хънсар, прінде прѣд нами и прѣд нашими молдавскими бояри великими и малими, по его добрую болю, неким непонджен а ни приелован. И продад свою правую штининѣ и дѣдинѣ и с приблїе за потвержденїе що имал брат его Маџин хънсар шт Алеџандрѣ коеводи шт трета част шт село шт Movилѣни, що въ оустїи Жежерри два части: част брата своего Маџин хънсар. Та продад Тоадерѣ и сестри его Антимїа за сто и шест десѣт злати татарских. И взстагѣ Тоадер и сестра его Антимїа и заплатила и емѣ оусти исполна тоти выши писанихъ пинѣзи рѣ злат

¹⁾ Vezi nota dela finele documentului din 16° X. 6390. (1490) pag. 48.

татарскихъ штъ прѣд нами и прѣд нашими болѣри, како да ест нам штъ нас урик и штиншъ и съ взимъ доходомъ нам, дѣтимъ ихъ и шндчатомъ и прѣоундчатомъ а працѣрѣтомъ и взимъ родъ ихъ, кто си изверетъ намъ наиблжнѣи непорѣшено николж на вѣки. А хотар тое прѣдречении ихъ части да ест штъ кзсего хотара штъ трета частъ два частъ штъ иишихъ сторонъ по старомъ хотар по вѣда изъ вѣка шживали. А на то ест вѣра нашего господѣтка вишениганаго, Петра коеводи, и вѣра прѣвзлюбленихъ чадъ нашихъ, Владъ и Стефана коеводове, и вѣра коаръ нашихъ, вѣра пана Картика дворника долнѣи земли, вѣра пана Бремѣа дворника горнѣи земли, вѣра пана Гіургіе и пана Вокрѣ прѣкзлабове Хотинскихъ, вѣра пана Драгота и Чолпана прѣкзлабове Пѣмецкихъ, вѣра пана Лука и Бѣжана прѣкзлабове Романскихъ, вѣра пана Андрѣа портарѣ Сѣчавскаго, вѣра пана Брѣтъ постелника, вѣра пана Брздѣна шптарѣ, вѣра пана Шни вѣстѣрника, вѣра пана Гіургіе чашиника, вѣра пана Каракизѣла штолника, вѣра пана Стапа комика и вѣра кзсѣхъ коаръ нашихъ молдавскихъ великихъ и малихъ. А по нашимъ животѣ кто вѣдетъ господаръ штъ дѣтихъ нашихъ или штъ нашего рода или пакъ вѣдетъ богъ изверетъ господаремъ бити нашѣи молдавѣи земли тотъ би емъ непошна нашѣ дааніе и потѣрженіе але би емъ (дал).

и вкрѣпна за нѣже есми ему дал и потвѣрдила за цю
есть на права штиннѣ и вкѣрпленіе а на колшѣ крѣ-
пости и потвѣрженіе томѣ книшписаномѣ и вѣлѣ-
ли есми наше вѣрномѣ и пзчитеномѣ колѣрнинѣ паниѣ
Двида Стрончи, великомѣ логофети, писати и
печатъ привеести въ смѣл истинномѣ (листвѣ нашемѣ).
Писал Михѣла (Крѣтѣ) ат зѣе мѣа април...

Писал Стронч логофети.

Are ca inscripție :

(recetea în roș atâr-
pată cu șnur roș) „Милоетѣи божіи Петръ коевода господар | земли
МОЛДАВЕКОМ“

[pe v. actului] „Movileni în ustie Jăjioarei întărire lui Toader și soru-sei Antimiei de la Petru vvod vlead 7095 Ap. 7“.

Traducere

„Cu mila lui Dumnezeu, Io Petru [voevod, domnul țării Moldovei, facem cunoscut și prin această carte a noastră tuturor, căți se vor uita la dânsa sau o vor auzi citindu-li-se, că acest adevărat Isaico stolnicel, fratele lui Maxim hânsarul, a venit înaintea noastră și înaintea a lor noștri moldovenesți boeri, mari și mici, de a lui bună voce, de nimeni silit și nici învăluit. Și a vândut a sa dreaptă ocină și moșie din privilegiul de întăritură ce l-au avut fratele lui Maxim hânsarul de la Alexandru voevod din trei părți din sat de la Movileni ce-i în gura Jjioarei două părți: partea fratelui său Maxim hânsarul. Și le-au vândut lui Toader și surorii lui Antimia pentru o su'ă șasezeci zloți tătărăști. Și s'a sculat Toader și sora lui Antimia și a plătit lui toți deplin acei de mai sus scriși bani 160 zloți tătărăști înaintea noastră și înaintea alor noștri boeri, ca să-i fie lui și dela noi uric și ocină și cu tot venitul lui și copiilor lui, nepoților, strănepoților și la tot neamul lor, care se va alege mai de aproape nestricat nici odinioară în veci iar hotarul celor de mai sus zise păr,i să fie din

tot hotarul din trei părți, două părți [și] dinspre alte părți pe vechiul hotar, pe unde din veac a fost

Iar la aceasta este credința domniei noastre mai sus scrisă, Petre voevod, și credința domniei noastre prea iubiților noștri fii: Vlad și Ștefan, voevozi, și credința boerilor noștri, d. Vartic vornicul țării de jos, credința d. Eremia vornicul țării de sus, credința d. Gheorghie și d. Cocrea părcălabii de Hotin, credința d. Dragota și Ciolpan părcălabii de Neamț, credința d. Luca și Bejan părcălabii de Roman, credința d. Andrei portar Sucevei, credința d. Brut postelnicul, credința d. Brădeanu spătarul, credința d. Ioan visternicul, credința d. Gheorghie ciașnicul credința d. Carachîzelu stolnicul credința d. Stan comisul și credința tuturor boerilor noștri moldoveni mari și mici. Iar după a noastră viață cine va fi domn din copiii noștri sau din al nostru neam sau pe ori care altul Dumnezeu îl va alege să fie domn țării noastre a Moldovei, acela să nu strice a noastră danie și întărire. Ci să-i dea lui și să-i întărească, căci noi i-am fost dat și întărit, pentrucă este lui dreaptă moșie și cumpărătură, iar spre mai mare tărie și putere a tot ce s'a scris mai sus, am poruncit la al nostru credincios și cinstit boer d. Lupu Stroici, marelui logofăt, să scrie, și a noastră pecete s'o lege de această adevărată carte a noastră. A scris Mihăilescu [Cristea] . . . In anul 7095 [1587]

April . . .

Iscălit Stroici Logofătul“.

(Observație. Pecetea e de ceară, atârnată cu șnur roșu) Are inscripția: † ЯНАОСТІИ ВОЖІИ [w Петра Коекода, Гоеподар ЗЕМЛИ МОЛДАВСКОН] ¹⁾).

XXV.

1803 Octombrie 19. *O carte de blestem model. Mitropolitul Veniamin Costachi al Moldovei dă egumenului Serafim al mănăstirii Dobrovățul această carte de blestem ca să silească pe martorii megieși cu moșia mănăstirii, numită Căndești, să spună adevărul privitor la hotarele adevărate ale acestei moșii, care era împresurată de proprietarii moșiilor vecine²⁾.*

Să face știre prin această a noastră carte precum că cuvioșie sa kir Serafim egumen mănăstirii Dobrovățului de la țăan.

¹⁾ Acest document ni-a fost trimis de Pr. C. Bobulescu pentru a fi tipărit în revista „Spicuitor în ogor vecin”. Se tipărește în acest volum pentru aceeași pricină arătată la pag. 48.

²⁾ Tot din actele m-rei Dobrovățul, colecția Șt. Berechet.

Vasluiului | prin jaloaba ce au dat mării sale lui vodă au arătat că având mânăstire o moșie Căndești la țin. Sucevei pe care | ar fi și stăpânind-o, și fiindcă pătimește înpresurare despre alte moșii ce să megieșesc cu aceasta, au cerut | boeri hotarnici ca să o aleagă cu pietre hotară, după care dându-să carte gpod. de hotărâre, au fă- | cut cerere și la noi ca spre descoperire și aflarea marginelor moșiei să dăm și noi carte de blăstăm. Drept | aceia după a cuvioșiei sale cerere găsindu-să și de cătră noi cu cale, să dă această a noastră carte de blăstăm, atât asu- | pra megieșilor înprejuraș, cum și asupra altora care-i vor fi fiind pentru stăpânire veache a aceștii moșii, pe unde | au umblat și pe la ce locuri au fost pietrele hotară din vechiu, ca fiește carele să mărturisească tot adevărul în frica | lui Dumnezeu, scoțând și toate scrisorile ce vor fi având ori și carele spre a să dovedi la hotărât marginile moșiei, | căci care bucurându-să la vreo nedreaptă luare sau apucătură nu vor voi a mărturisi toată ființa lor în frica | lui Dumnezeu și cu nedreptate vor tăgădui, pentru unei ca aceia zicem: ca de viața lor, de ostenelele lor, de sudorile lor, | de chivernisele și dobitoacele lor parte să nu aibă, ci ca fumul și ca pravul cel din drum toate să fie întru pierzare | și piire, de toate ale lor ceale văzute ca de averea dreptului Iov diavolul să să atingă, oftând și tremurând tărându-să pre pă- | mânt ca Cain să fie în toată viața lor moștenind lângă aceste și bubele lui Gheezi, femeile lor să rămână văduve și copii | lor săraci și cerșetori și lipsiți de tot felul de procopseli | în toată viața lor, și în grabă giudecata lui Dumnezeu să-i agiun- | gă la ceali văzute de ochii lor. Iar carii vor mărturisi adevărul în frica lui Dumnezeu să fie ertați și blagosloviți. Amin. 1803. Oct. 19.

(ss) Veniamin mitropolit Moldaviei.

XXVI.

1804 Iunie 30. *Alexandru Const. Moruzi, domnul Moldovei poștește pe boerii Andronachi Donici biv vel ban și Ioan Bașotă biv vel căminar să cerceteze din nou—pentru judecata velișilor boeri—unde se va cerceta afacerea mânăstirei Dobrovățul cu spătarul Teodor Balș. Acesta din urmă este pârât de egumenul mânăstirei că înpresoară moșia Căndești, aparținătoare acestei mânăstirei*

năstiri dinspre moșia Rugășești. Boerii cercetători sunt rugați să afle unde sunt semnele moșiei Căndești despre cari vorbește cartea domnitorului Matei Ghica din 1753 prin care se dăruiește m-rei Dobrovățul această moșie. Să se pună și pietre ca semne de hotar. Cercetarea aceasta a doua se face după cererea lui Teodor Balș, care nu avea la judecată nici dovadă ¹⁾.

*Io Alexandru Const. Muruzi,*²⁾ cu mila lui Dumnezeu, domn Țării Moldavii:

Cinstiți credincioși boerii domniei mele, sănătate. D-ta Andronachi Donici biv vel ban i d-ta Ioan Ba | șotă biv vel cămin. Să fiți la înfățișare ce au avut cuvioșie sa egumenul mănăstii rii Dobrovățul cu d-lui spat. Teodor Balș înainte d-lor veliților boeri pentru | impresurare ci au arătat egumenul că pătimizește moșie Căndeștii a | numitii mănăstiri, ci este la țin. Sucevii dispre moșie Rugășăști a d-lui spat. S'au văzut | mărturie d-v. de cercetare, ci ați făcut la fața locului în anul trecut 1803 | Noemv. 28 și ați dat la mâna egumenului, în care sănguri arătați că despre par | te Rugășăștilor n'au fost nime cu scrisorile, și la întrebare ci s'au făcut | d-sali spat. de are vre'o dovadă cu care să ste împotriva cărții domnului Matei Ghica³⁾ vvod. ci este din 7261 (1753) avgt. 18, dată mănăstiri de stăpânire | pe notarele bătrâne, pe unde au hotărât Toma vornic. D-lui de odată au vrut | să să întemezi pe o hotărătură ci s'au făcut acum mai curând moșiei Rugășă | știi în vreme ci era la stăpânire d-sale vel vornic Gavril Conachi; dar fiind și | d-lui vel vornic față însuși au arătat că la ace hotăratură nu s'au văzut scrisorile | mănăstirii, și că mănăstire are toată dreptate aș stăpâni moșie Căndești | dispre Rugășăști prin semnile hotară ci să cuprind în carte pomenitului domnu | Matei Ghica vvod. neavând cu ce să-i ste împotriva, numai pentru ca să | nu să fi făcut vre'o greșală la cercetare d-v spre dovedire acelor semne, au | cerut d-lui spat. ca de iznoavă să să mai facă cercetare spre a să afla întocma | acele semne. Drept aceia, scriem d-v. ca să mergeți la numitele moșii, unde față | fiind, atât egumenul, cât și d-lui spat. sau vechil, să faceți cercetare ca să aflați | chiar ace-

¹⁾ Din actele m-rei Dobrovățul aflate în posesiunea lui Șt. Berechet.

²⁾ Alexandru Const. Moruri domn al Moldovei, 4. X. 1802—Aug. 1806.

³⁾ Matei Ghica, domnul Moldovei, 31. VIII. 1753—29, II. 1756.

le semne ci, să cuprind în carte de sus arătată, și ne mai rămă-
ind nici o îndoială, să faceți și despărțire cu petre, după care
să dați egumenului și mărturie pe obiceiul iar pentru despărțire
moșiei Căndești despre moșie | Călinești, veți urma după scriso-
rile de învoială ce au făcut 1804 Iunie 30.

Pecetie cu cîrneață roșie din 1793 cu monogramele **IA**. KS MZ. BB.
oarte clară.

Procit . . . logf.

S'au trecut.

M. Const.

XXVII.

1819 Sept. 24. *Andronachi Donici ca președinte al departamentului pricinilor streine, comunică starostelui de Putna și ispravnicului de Tutova că Tufescu, registrator colejschi vine în aceste județe pentru a se cerceta niște pricini privityare la supușii ruși.*

Departamentul pricinilor străine.

Cinstitul consulat rosesec din Iași prin notă au făcut arătat cătră acest departament, cum că fiind câteva pricini rosești în ținutul Putnii și a Tecuciului. au rânduit pe dumnealui colejschi registrator Tufescu ca să le cerceteze, făcând poftitoare cerire, ca să fie înlesnit numitului de a căuta acele pricini și a să și agiuta de către dumnealor dregători ținuturilor la cele ce va fi cu puțință și dreptate pentru ca să nu se facă vre o sminteală sau strâmbătate.

Pentru aceasta departamentul face înștiințare dumnealor starostii de ținutul Putnii și dumnealui ispravnic de ținut Tecuciului, ca viind numitul rânduit acolo să fie cunoscut de către dumnevoastră și ceia ce va face arătare ca să-i dați agiutorul îl veți da d-voastră precât să va pute, spre a pute împlini porunca ce a luat dela cinstit consulat.

1819 Sept. 24

Andronachi Donici vornic

XXVIII.

1827 Decembrie 1. Contractul unui evreu, David Mathe Mela, prin care cere să i se îngăduie de egumenul m-rei Dobrovățul să-si facă o moară cu două pietre într'un vad al pârâului Molnița de pe moșia Căndești, se îndatorează a plăti bezmenul câte 50 lei pe an egumenului pentru vad.¹⁾

Prin scrisoare aceasta adiveresc că m'am învoit cu preosfinția sa părintele vledica Varlaam Sardion, ca s'ami fac moară cu două petre în pârâul, Molnița în cuprinsul hotarului moșii Căndești, unde îmi voi pute găsi vad. Cu această așezare ca să plețesc pe tot anul la mănăstire Dobrovățului a căruia iaste moșie Căndești, câte cinci | zăci | lei bezmă pentru vad, și să fiu următor ne smintit cu plata bez | mănului pe fiișticarea an. Iar ne urmându cu plata bezmăului | neapărat la începutul fieștecăruia an, atunce să-mi pierdu dreptate | bezmăului și să-mi rădic moara rămăindu vadul slobod. Și afară din | străcare morii din pohoiful apii la care întâmplare iarăși îmi voi fa | ci-l | o la loc fără adăogire de bezmă. Dacă din întâmplare de foc să va arde moara aceasta, sau de sine să va surpa și să va străca, a | tunce tot eu voi fi volnic a-mi face moara la loc pe cursul aceluiași pârâu, dar într'alt chip nu voi fi slobod, de cât dacă voi urma a mă învoi de | iznoavă cu mănăstire. Și cu acest chip va fi statornic așăzământ | în cât voi fi eu în viață, Iar după moarte me, copii mei iarăși în | tr'alt chip nu vor fi volnici a ave moară, decât să să învoiască cu mă | năstire de iznoavă pentru bezmă, și așa vor fi slobozi aș ave și ei moară cu rânduiala așăzământului mai susu arătat. Pentru care | am dat această scrisoare, luându și eu asămine scrisoare dela mână | stire.

1827 Dechemv. 1.

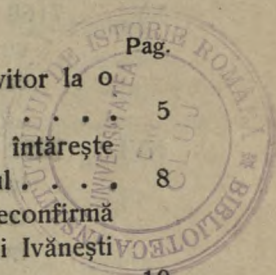
(ss)

David Mathe Mela.

¹⁾ Din actele m-rei Dobrovățul, aflate în posesiunea lui Șt. Berechet

CUPRINSUL.

		Pag.
I.	7033 (1525) Aug. 27. Act de vânzare privitor la o prisacă și vie din Vărzărești, jud. Orhei	5
II.	7103 (1595) Iunie 27. Ștefan III Răzvan întărește m-rei Bistriței din Moldova satul Roznovul	8
III.	7104 (1596) Ianuar 21. Petru Schiopul reconfirmă m-rei Pângărați satele: Siliștea, Bilăești și Ivănești din jud. Neamțu	10
IV.	7108 (1600) Iunie 20. Nicolae, fiul lui Mihai Viteazul întărește moșia Bărbătești de pe râul Vedea	12
V.	7113 (1605) Martie 25. Eremia Movilă întărește privilegiile m-rei Pângărați	14
VI.	7117 (1609) Ianuar 10. Constantin Movilă întărește privilegiul m-rei Pângărați	16
VII.	1614. O inscripție de pe o psaltire a ep. Efreem de Rădăuți din m-rea Moldovița	18
VIII.	7120 (1612) Ștefan IX Tomșa poruncește dăbilarilor să nu se atingă de satele m-rei Pângărați: Bilăești, Ivănești și Seliște din jud. Neamțu.	20
IX.	7120 (1612) Ianuar 16. Ștefan IX Tomșa dăruiește m-rei Pângărați satul Ivănești și 4 cai buni	21
X.	7120 (1612) Ianuar 16. Acelaș domn face alte reînțăriri aceleiași mănăstiri	23
XI.	7123 (1615) Martie 15. Acelaș domn întărește cumpărătura lui Simion Poroseci și a cneaghinei lui Maria a unei părți din baștina Anei Reifeiasa din satul Mașcăuți jud. Orhei	25
XII.	7130 (1622) Dec. 14. Ștefan IX Tomșa întărește boerului Vorunșav, biv comis, satul Negritești din Neamț, care-i baștina sa	27

		Pag.
XIII.	7131 (1623 Iunie 22 . Acelaş domn porunceşte dregătorilor şi comişeilor din Piatra să nu cosiască fân din hotarele satelor Ivăneşti şi Bilăeşti ale m-rei Pângăraţi	28
XIV.	7163 (1655). Gheorghe Ştefan dărueste post: Grigoraşcu Ghica şi soţiei lui satul Roznovul din jud. Nemţu şi două fălci de vie din Cotnari	29
XV.	7160 (1662) Ianuarie 8 . Eustratie Dabija ameninţă cu spânzurătoarea pe slujitorii slujbelor domneşti, cari se vor atinge de satul Ivăneşti. Ameninţarea cu „bătaia cărţei în frunte“ pare adăogată de altă mână	30
XVI.	7252 (1744) Aprilie 13 . Ioan Mavrocordat dărueste lui C-tin Rosăt biv vel vornic nişte ȱigani căsătorii cu ȱigăncile acestui boer, ca să nu se mai împartă cu domnia după obiceiul ţarei. Această danie se face pe temeiul hrisovului lui C-tin Mavrocordat, fratele lui Ioan Mavrocordat	31
XVII.	7257 (1749) Noembrie 30 . Ecaterina doamna, soţia lui C-tin Nicolae voevod, dărueste ca robi nişte ȱigani m-rei Dobrovăţul	32
XVIII.	1781 Iulie . Constantin Moruzi dărueste moşia Tălăeşti din jud. Lăpuşna hatmanului Scărlătache Sturzea .	33
XIX.	1781. Constantin Dimitrie Moruzi confirmă episcopiei Huşului moşiile: Obilenii, Cotiugenii, Ciorăştii şi Glăvăneştii din jud. Lăpuşna	35
XX.	1783. Alexandru Mavrocordat Delibei dărueste lui Iordache Cantacuzino biv vel spătar cu nişte sălaşe de ȱigani ciurari domneşti cu soţii şi copii să-i fie ca robi	42
XXI.	Insemnări contimporane din anii 1786—1788	44
XXII.	6999 (1490) Oct. 16 . Ştefan cel Mare întăreşte lui Neagoe Orbescul, fratelui surorii şi nepoţilor săi de frate, satele lor Răspopi, şi lileşti pe Soholui şi Căţăleştii pe Covurlui	45
XXIII.	7054 (1546) Iunie 26 . Petru Rareş întăreşte satele Liestii şi Blăndeştii de pe Jijia lui Toader, Ion, Cristinei, Vascăi şi Malinei, nepoţii lui Leu	48

	Pa.g
XXIV. 7095 (1587) Aprilie. Petru Şchiopul întăreşte vânzarea a 3 părţi din satul Movileni, făcută de Staico stolnicul	53
XXV. 1803 Oct. 19. O carte de blestem a mitropolitului Veniamin Costachi pentru egumenul Serafim al m-rei Dobrovăţul în legătură cu stabilirea hotarelor moşiei Căndeşti	56
XXVI. 1804 Iunie 30. Alex. C-tin Moruzi porunceşte boerilor: Andronachi Donici biv vel ban şi Ioan Başota biv vel căminar să cerceteze din nou—la judecata veliţilor boeri—afacerea m-rei Dobrovăţul cu spătarul Teodor Baş în legătură cu moşia Căndeşti .	57
XXVII. 1819 Sept. 24. Andronachi Donici, preşedinte al departamentului pricinilor streine, comunică starostelui de Putna şi ispravnicului de Tutova, că Tufescu, registrator colejschi, vine în aceste judeţe pentru a cerceta nişte pricini ale unor supuşi ruşi .	59
XXVIII. 1827 Dec. 1. Contractul evreului David Mathe Mela cu m-rea Dobrovăţul pentru un vad de moară de pe moşia Căndeşti, plătind bezmenul de 50 lei anual .	60

